

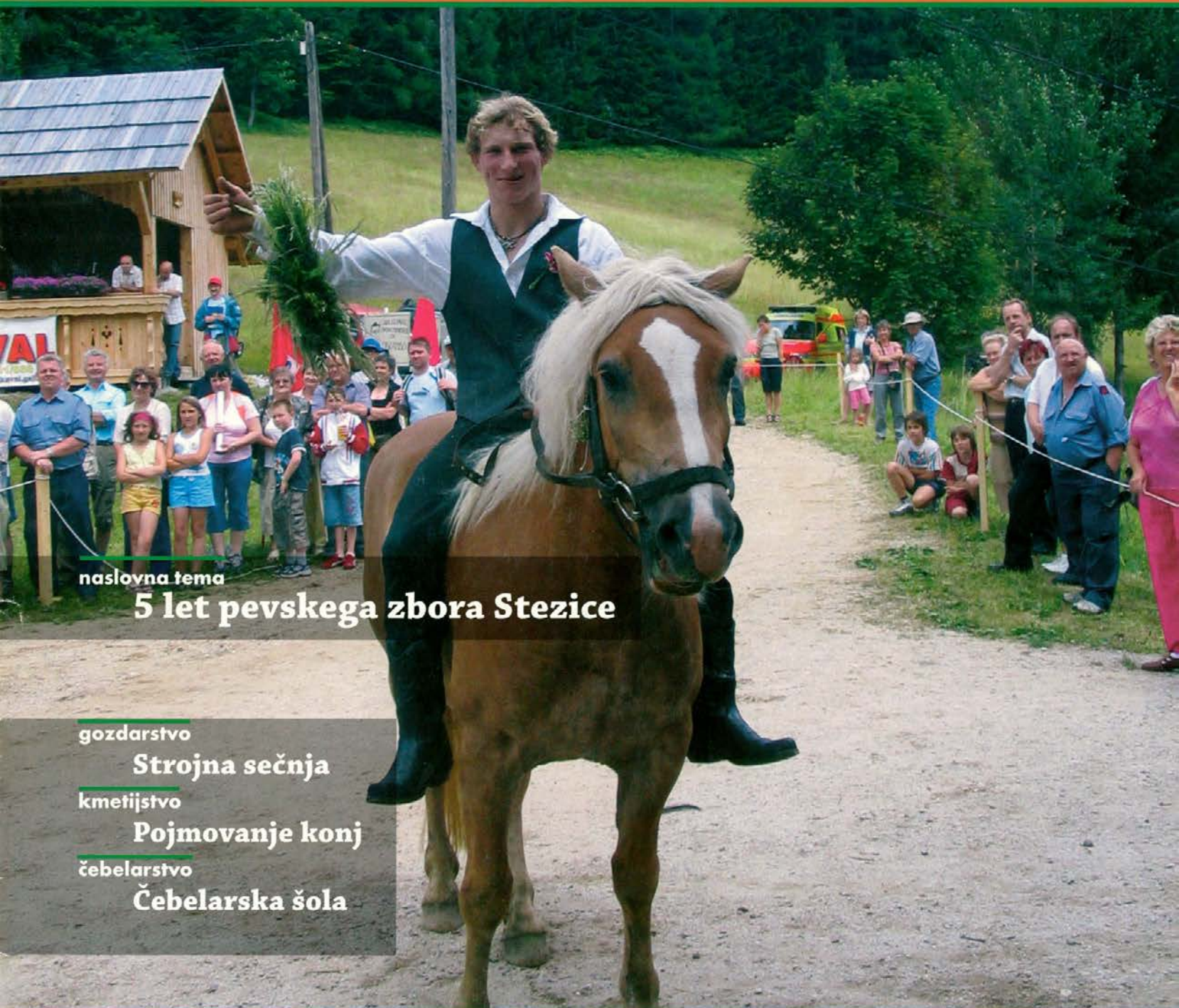
**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

leto: XXXVIII julij-avgust 2006

številka: **7**

Vihornik

Poština plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 680 sit (2,84 €)

naslovna tema

5 let pevskega zbora Stezice

gozdarstvo

Strojna sečnja

kmetijstvo

Pojmovanje konj

čebelarstvo

Čebelarška šola

5 let pevskega zbora Stezice

Mika Medved, univ. dipl. inž. gozd

V sobotnem večeru, 13. maja 2006, so nas s koncertom ob 5. obletnici svojega delovanja razveselili pevci gozdarskega pevskega zbora Stezice. V ambient cerkvice sv. Vida, ki v Dravogradu ni samo enkratni sakralni spomenik častitljive starosti, temveč tudi kulturni hram, so pričarali delček gozda.

Številni poslušalci, ki smo napolnili osrednji prostor, smo si bili enotni, da so nam člani Stezic pripravili umetniško bogat in pester kulturni večer in dokazali, da gozdarji znamo in zmoremo počenjati tudi druge reči.

Zakaj gozdarji? Pevski zbor Stezice ni čisto običajen pevski zbor. Ker je njegovemu nastanku botrovalo kar nekaj pevsko dobro uglasenih gozdarskih

babic, je prav, da o njih napišem kakšno besedo več. Za začetek si bom sposodila delček kronologije, ki jo o delovanju zbora skrbno piše kolega Gusti Kunc.

Koncert ob peti obletnici

Jubilej so, kot se spodobi, proslavili s torto.

Druženje po uspelem nastopu

Takole pravi: »Pisalo se je 21. junija 2001, ko se odvijal evropohod od Radelj do Radelpasa kot zaključna prirediteljski temo Gozd in evropohod. Na njem smo bili tudi delavci OE ZGS Slovenj Gradec. Nekateri smo se na poti v gozdu ustavljali in prepevali znane ljudske pesmi (Pleničke je prala, Kje so tiste stezice ...). Med nami je bil sam direktor ZGS g. Andrej Kermavner, ki nas je gledal kar nekam čudno. Med tistimi, ki smo skušali svoje glasove, smo bili Jerneja Čoderl, Suzana Andrejč, Primož Areh, Stanko Mori, Jože Ogriz, Mirko Cehner, Vlado Petrič, Ivan Skerlovnik in Gusti Kunc. Padla je ideja o ustanovitvi mešanega zbora gozdarjev OE Slovenj Gradec.

In seme je padlo na plodna tla. Treba je bilo počakati le na jesen 2001, ko se delavci novih moči vrnejo z dopustov.«

Gusti je dobil nalogo, da zbere prijave vseh zainteresiranih in poišče zborovodjo. Iskanje zborovodje se je izkazalo za silno naporno zadevo in Gustiju je končno uspelo, da je v sodelovanje privolila g. Alenka Mori. V ponedeljek, 28. septembra 2001, se s prvo vajo v glasbeni učilnici OŠ Dravograd zares začne petje gozdarjev v zboru. Ponedeljek nato ostane stalni dan za vaje pevskega zbora.

Na prvi vaji jih je bilo osem: Suzana Andrejč, Primož Areh in Jerneja Čoderl za 1. glas Mirko Cehner in Gusti Kunc za 2. tenor, Tomaž Serec za 1. bariton in Drago Križan ter Janez Skerlovnik za 2. bas – vsi sami gozdarji.

O vaji je Gusti zapisal: »Vaja je izgledala dokaj klavirno, s slabim občutkom za naprej. Vzpodbuda zborovodkinje Alenke nam vliva novih moči.«

Naslednje mesece so pridno vadili s ciljem, da se svojim sodelavcem predstavijo ob zaključku leta. Tako je bil njihov prvi uradni nastop 20. decembra 2001 pri Dularju. Tega se dobro spomnim; prosili so me za nekaj uvodnih besed, da jih predstavim pred zbrano množico sodelavcev iz območja enote. Bili so živčni, napeti, takšni, kakršnih nisem bila vajena, saj so po naravi veselja-

ki, pripravljeni na hec. Videlo se je, da nastop jemljejo resno in odgovorno. Lepo so nam zapeli štiri ljudske pesmi, tri slovenske narodne, zadnja je bila dalmatinska. Živo se spomnim, da sem v uvodni predstavitvi poudarila, da želijo gojiti slovensko narodno pesem, še posebej tisto, ki je povezana z naravo in z gozdom. Zato so takoj po nastopu so letele kritike, da dalmatinske ne sodijo v gozdarski repertoar.

Pevci so vzeli kritiko zares, mogoče celo preveč zares. Pesmi kot so Lovčeva, Lovska in V gozdu tam so postale tako železen repertoar, da brez njih že skoraj ni bilo več pravega nastopa.

In nastopov je bilo v petih letih kar nekaj, če po Gustijevi presoji omenim najpomembnejše:

- v maju 2002 na sklepni prireditvi v okviru študijskih krožkov na Remšniku,
- v juniju 2002 na gozdarskem dnevu ob občinskem prazniku v Mislinji,
- v maju 2003 na Pomurskem lovskem sejmu,
- v januarju 2004 na slovenskem gozdarskem smučarskem tekmovanju na Kopač,
- v aprilu 2004 na plesu Koroškega gozdarskega društva,
- v maju 2004 na otvoritvi nove žagalnice GG Slovenj Gradec v Otiškem Vrhu,

• septembra 2004 ob 10. obletnici delovanja ZGS v Kočevju (pravijo da je to njihov najpomembnejši nastop),

• v maju 2005 na predstavitvi mešanih zborov v župnijski cerkvi v Vuhredu.

V pevski sestavi se je v teh letih zvrstilo kar nekaj sprememb. V letu 2002 se je zboru pridružil Boris Večko, v letu 2003 pa še Branko Širnik. Oba sta kaj kmalu postala pomembna stebra glasbene zasedbe. Poskušali so tudi ostali kolegi gozdarji, pa zaradi različnih razlogov niso uspeli postati stalni člani zbora. Zaradi preobilice dela sta v letu 2003 zbor zapustila Stanko Mori in Jerneja Čoderl. V letu 2005 je tudi zborovodkinja Alenka Mori morala zaradi zdravstvenih težav začasno prenehati z vodenjem zbora. Pa delo v zboru ni zamrlo, saj ga je nekaj časa vodila gospa Ida Strmčnik iz Šentvida pri Vuženici.

Gozdarji pevci so se tako kalili ne samo glasbeno, temveč tudi organizacijsko. Poskrbeli za svoj enoten zunanji izgled, tako da so barvno usklajeni tako v sproščenih kot tudi svečanih nastopih. Lepo jih je videti, ko tudi s primerno obleko in dodatki izkazujejo svoj poklicni stan. V teh letih so imeli 20 uradnih nastopov in preko 140 vaj. Stalno nas razveselijo ob zaključku leta, pa tudi ob

otvoritvah učnih poti in drugih gozdarskih srečanjih.

Pa naj se na koncu še enkrat vrnem na njihov nastop ob praznovanju 5. obletnice njihovega prepevanja. Številnim poslušalcem, ki v veliki večini niso bili gozdarji, so ob glasbenih užitkih, ki smo jih bili tisti večer deležni v obilju, pripravili tudi enkratno promocijo tako gozda kot gozdarstva. Dravograjski podžupan, g. Naberžnik, ki je bil dolga leta v diplomatski službi v tujini, je svoje občudovanje gozdarjev in vtise ob koncertu nekako strnil z besedami, da je pravzaprav v današnji drveči družbi prava redkost, da sodelavce družijo ne samo služba, ampak da se znajo skupaj tudi veseliti in svojo poklicno dejavnost izražati še na drugih področjih. Pet let Stezic to nedvomno dokazuje. Bronasta Gallusova priznanja, ki so jih na koncertu prejeli Suzana Andrejč, Mirko Cehner, Pavle Jeriček, Gusti Kunc, Drago Križan Vlado Petrič, Ivan Skerlovnik, Tomaž Serec, Branko Širnik in Boris Večko so priznanja ne samo za njihovo veselje do petja, ampak tudi za pevsko rast in kvaliteto, ki jo iz leta v leto izboljšujejo.

Stezice, bodite naši, bodite pevci, bodite s ponosom pevci – gozdarji. Bravo!

Nastop ob materinskem dnevu

Ida Robnik

Strojna sečnja se v razvitem delu Evrope vse bolj uveljavlja kot human način poseka in spravila lesa. Za delo v gozdu interes upada; pomanjkanje gozdnih delavcev je že nekaj let pereče tudi na območju Koroške, zato je Gozdno go-

spodarstvo Slovenj Gradec že v lanskem letu pričelo s poskusno strojno sečnjo v smrekovških gozdovih. Letos izvajamo strojno sečnjo v mislinjskih gozdovih na območju Komisije, Glažute in Tolstega vrha na nadmorski višini ca.

1300 m, kjer je po vetrolomu poškodovanih okoli 15.000 m³ gozdnega drevja v državnih gozdovih. Polovico dreves bomo posekali in spravili s stroji. Delati smo pričeli v začetku junija, sečnjo in spravilo pa bomo končali predvidoma

do konca septembra.

Dela tudi letos izvajajo avstrijski gozdarji z dvema strojema za sečnjo, eden za debeline do 70 cm, drugi pa za drobnejši les do 45 cm, in enim strojem za prevoz lesa iz gozda.

Stroj za sečnjo Harvester poseka v danih razmerah 80 m³/dan, sicer pa med 60 in 200 m³/dan (odvisno od razmer na terenu, debeline odkaznega drevja, terena, koncentracije odkazila itd.)

Precizni razrez na označene dolžine

Harvester oklesti tudi vrhe in zloži ostanke na kupe.

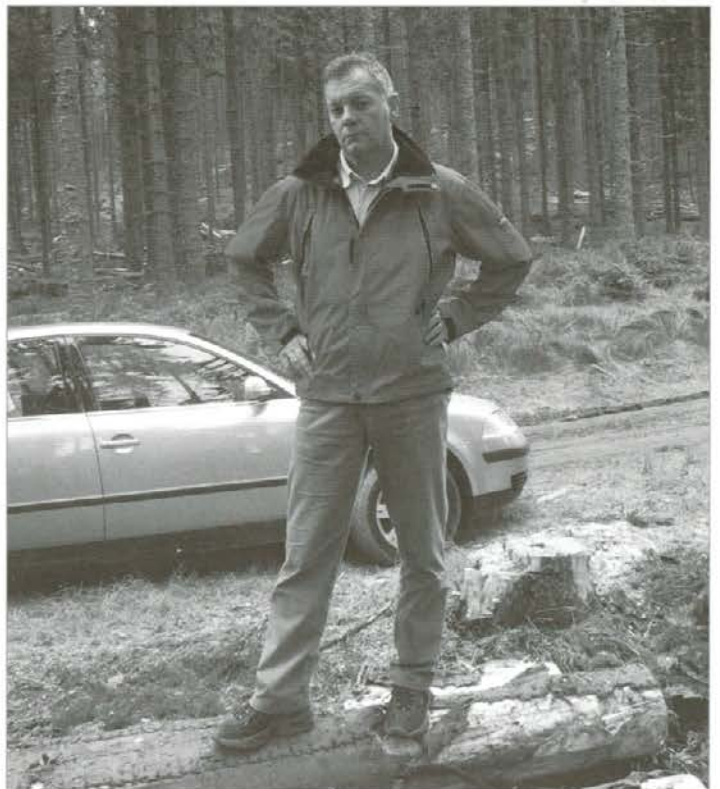
Razkladanje hlo-
dov za odvoz ob
kamionski cesti

Vodje poslovnih enot in tečajniki nemškega in angleškega jezika s profesorji so si ogledali strojno sečnjo.

Forwarder nalaga zložene kupe lesa.

Silvo Pritržnik, direktor Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, si ogleduje strojno sečnjo.

Informativni gozdarski storži v maju

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Zadnje dni letošnjega maja smo se že naveličali deževne vlage in se spraševali, ali bo prvi poletni mesec hladen in moker. Strah pred hladnim vremenom je bil odveč. Junija smo si lahko pregreli naše ude, toplota pa je prijala tudi vegetaciji. Prva dva junijska dneva sta še bila hladna. Vrh Uršlje gore, Pece in drugi koroški vrhovi so bili 1. in 2. junija celo »popoprani« z rahlo snežno odejo. 1. junija je bila v jutranjih urah v dolini najnižja mesečna temperatura okoli 2 °C, drugače pa so bile jutranje temperature prvih deset dni od 5 do 9 stopinj. Po 10. juniju so postajala jutra iz dneva v dan vse bolj topla (20., 21., 26. in 27. junija do 18 °C). Zelo vroče

dourniki so zasuli poleg glavne ceste Dravograd–Maribor tudi stranske, veter pa je ruval in lomil posamezno drevje v gozdu in izven njega. Odkril pa je tudi kakšno streho. Močnejše nalive so občutili v zgodnjem popoldanskem času tudi Slovenjgradčani, saj so med dežjem padala posamezna srednje debela zrna toče. 29. junija so popoldanske nevihte prizanesle našim krajem, medtem ko so obilni nalivi z debelo točo povzročili veliko škodo v mariborskem območju (Hoče, Slovenska Bistrica ...). Na Jelovici je orkanski veter po ocenah gorenjskih gozdarjev polomil in podrl čez 50 000 m³ gozdnega drevja.

Nacionalnem gozdnem programu. Pisana družina vseh, ki gospodarijo z gozdom in v njem ali so kako drugače povezani z našim zelenim bogastvom, je prisluhnila Tomažu Remicu (MKGP) in Branku Gradišniku (ZGS OE Slovenj Gradec). Tomaž Remic je podal splošne podatke, Branko Gradišnik pa je detajlno predstavil nacionalni gozdni program. Osredotočil se je predvsem na funkcije gozda, katere so pomembne za koroško gozdnato krajino. Zanimivo je bilo prisluhniti lastnikom gozdov in njihovim predstavnikom, ki so nas seznanili s težavami pri gospodarjenju. Prisotni so podali tudi svoje predloge in mnenja o bodočem nacionalnem programu, izpolnili pa so lahko tudi anketo. Razglabljanja o nacionalnem gozdnem programu je mojstrsko vodila in zaključila gozdarka Mika Medved. Javni forum je bil medijsko odmeven.

in varstvo gozdov. Strokovno srečanje je imelo predvsem izobraževalni namen. Mirko Perušek, vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov v OE Kočevje, je predstavil vplive nekaterih ekoloških in drugih dejavnikov na razširjenost izbranih ptic. V svoji magistrski nalogi je obdelal osem ogroženih vrst ptic na Kočevskem (kozača, koconogi čuk, mali skovik, belohrbti detel, triprsti detel, muhar, gozdni jereb, divji petelin). Na osnovi večletnega opazovanja in popisa gozdov ter gozdnih obrobij, kjer živijo omenjene ptičje vrste v OE Kočevje, in spremljave semenskega obroda posameznih drevesnih vrst je ugotavljal negativne in pozitivne vplive na razvoj in številčnost posameznih zanimivih gozdnih ptic. Populacija ptičev in malih sesalcev se pojavi ali poveča eno leto po semenskem obrodu (predvsem bukve). Ena od zanimivih ugotovitev je tudi, da kjer je dosti jelenjadi, je gozdnih jerebov manj. Podobno velja tudi za divjega petelina. **Opozoril je na najrazličnejše kvazi ekologe in naravovarstvenike, ki kot ozki specialisti po Evropi izločajo dolo-**

V Gornji Težki Vodi na Dolenjskem smo se sestali na seji oddelka za gojenje in varstvo gozdov (ZGS) vodje območnih odsekov za gojenje

Vetrolom v Bukovju nad Dravogradom

nam je bilo vso drugo polovico meseca, saj je sonce na prisojnih legah segrelo zrak tudi do 32 °C (27. junij 2006). Za junij lahko rečemo, da je prevladovalo predvsem jasno do delno jasno vreme z vložki kratkotrajnih nevihtnih pooblačitev in neviht. Nevihte so se pojavljale lokalno različno. Nekatere je spremljal močan veter. Močnejši nalivi z močnimi strelami so bili v večernih urah 13. junija nad predelom Mislinjskega Pohorja v smeri proti Graški gori. 17. junija se je razdivjalo neurje z močnim vetrom nad dravograjskim območjem (Košnjak–Kozji vrh–Bukovje) in na radeljskem koncu (Muta–Pernice–Radlje ob Dravi). Hu-

Letošnjo zimo je moker sneg na površini 200 ha povzročil večje snegolome (posamezno in v šopih) nad nadmorsko višino 1300 m v predelih Mislinjskega Pohorja. Sanacija teh snegolomov poteka tudi s pomočjo strojne sečnje. Revirni gozdarji zaključujejo izmero snegolomov, ki bo večja od predhodne skupne ocene 15 000 m³. V zgornjem delu postajajo zasmrečeni pohorski gozdovi še bolj nestabilni.

7. junija 2006 je bilo zelo živahno v dvorani Gasilskega društva v Dravogradu. Gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec so organizirali javni forum o

Avtor Storžev v bukovem precepu (foto.: Luka Zajc)

čene ptiče in druge živalske vrste ter poskušajo vplivati na gospodarjenje v večnamenskih gozdovih s popolno zaščito teh površin. Da bomo ohranili ogrožene vrste v slovenskih gozdovih, je potrebno ob upoštevanju gozdnogospodarskih in lovskih načrtov ter določil Nature 2000 nadaljevati s sonaravnim načinom gospodarjenja.

Zoran Grecs, vodja oddelka za gojenje in varstvo gozdov v ZGS, je v svoji specialistični nalogi spregovoril o razširjenosti, rastnih značilnostih in gojitvenih lastnostih pravega kostanja. V Evropi je bil pravi kostanj pomembna

težava pri prevzemu in obratovanju gojitvenih in varstvenih del, planiranih iz republiškega proračuna, o notranjem nadzoru opravljenih gojitvenih in varstvenih del, o poročilu gozdarskih inšpektorjev in srednjeročnem razpisu vzgoje in nabave sadik za gozdno proizvodnjo.

Zaposleni v ZGS OE Slovenj Gradec si izmenjamo strokovna mnenja in podamo poročilo o izvedenih in napovedanih delih v koroških gozdovih na sestankih strokovnega sveta in vodij krajevnih enot. Tako smo se zbrali 20. junija po strokovnem kolegiju tudi z vodstvenim osebjem GG Slovenj Gra-

dec, ki vodi izvajanje sekaških in gojitvenih del po koncesijski pogodbi v koroških državnih gozdovih. Pregledali smo opravljeno delo in se dogovorili za nadaljnje.

Zadnje šolske dni smo nekaterim osnovnošolcem popestrili tudi gozdarji javne gozdarske službe, in sicer z vodenjem po gozdovih. Med njimi so bili tudi sedmošolci osnovne šole Franja Goloba na Prevaljah. Upamo, da se bodo tako oni kot drugi podali v gozd tudi med počitnicami, kjer bodo lahko koristno uporabili gozdarjeve napotke.

Živahno pa je bilo tudi v

Mislinji. Gozdarji slovenjegraške območne enote in GG Slovenj Gradec so 26. junija 2006 organizirali gozdarski dan. Na tekmi v sekaških disciplinah so se pomerili gozdni delavci in lastniki gozdov. **Najboljši med njimi je bil Rado Timošek (GG Slovenj Gradec).** Na gozdarskem srečanju so pred prižigom oglarske kope zapele pevke invalidskega pevskega zbora iz Mislinje. Kopo sta z združenimi močmi prižgala mislinjski župan Viktor Robnik in direktor GG Slovenj Gradec Silvo Pritržnik. Zanimivo je bilo prisluhniti vodji ZGS OE Slovenj Gradec, ki je ob prižiganju kope spregovoril o pomenu gozdov in petdesetletnem načrtnem delu v koroških gozdovih.

Bolj stari koroški gozdarji bomo v lepem spominu ohranili priznanega fitocenologa dr. Milana Piskernika. Pokopali so ga 13. junija v Lokvah pri Divači. Milan Piskernik je pred tridesetimi leti ob pomoči območnega fitocenologa Karla Hauserja izvajal fitocenološke popise v slovenjegraškem območju. Med nami je kar nekaj gozdarjev, ki sta nas oba strokovnjaka praktično fitocenološko izobrazila. Po detajlni Piskernikovi metodi smo skartirali celotno območje. Fitoceološke karte so gozdarjem v veliko pomoč pri gozdnogojitvenem načrtovanju.

Prevaljski sedmošolci na pohodu skozi gozd

drevesna vrsta, katero pa tudi v Sloveniji že petdeset let ogroža kostanjev rak. V koroški regiji imamo obrobni areal pravega kostanja. Posamezna kostanjeva drevesa pestrijo tople gozdne robove, posamezno pa se pojavlja tudi v prisojnih nižinskih sestojih.

Pod točko aktualne aktivnosti v gojenju in varstvu gozdov smo prisotni opozorili na nezadovoljstvo lastnikov gozdov, ki do časa ustvarjanja Informativnih gozdarskih storžev še niso dobili plačanih vzpodbud za v še lanskem letu opravljena gojitvena in varstvena dela. Spregovorili smo tudi o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varstvu gozdov, o

Mladi raziskovalci gozdnega prostora iz osnovne šole Franja Goloba na Prevaljah

Fotografije : Gorazd Mlinšek

Planiranje časa in timsko delo

— Drago Pogorevc, univ. dipl. inž. str. —

Drugo delavnico v okviru usposabljanja zaposlenih v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec, d. d., in nadaljevanju uvajanja 20 K v letu 2006 smo izvedli z delovnim naslovom »Planiranje časa in timsko delo«.

Cilj delavnice je bil pridobiti dodatno znanje, tehniko in veščine za boljšo izrabo razpoložljivega delovnega časa ter timsko reševanje zadanih nalog. Delavnico je večiče in zanimivo vodil nam že znani predavatelj, animator hoje po žerjavici in avtor več knjig g. Franjo Trojnar, univ. dipl. inž. strojništva. Predavatelj nam je na zelo preprosto, a vendar učinkovit način

prikazal načine, kako se razbre-
meniti nepotrebne papirnate dokumentacije, kako jo sortirati, shraniti in arhivirati. Za to so potrebni samo štirje koraki: papirji za v koš, papirji za informacijo, papirji za akcijo in papirji za v kartoteko. Zelo preprosto, bi dejali, vendar je to v praksi težko izvesti.

Dobili smo tudi odgovore na naslednja vprašanja:

1. Zakaj se ljudje ne znamo organizirati?
2. Zakaj se nekateri ljudje skrivajo za kupi papirja?
3. Katere probleme lahko povzroči neorganiziran sodelavec, podrejeni, nadrejeni?
4. Zakaj se nekateri ljudje boje

prazne mize?

5. Kaj ljudi ovira pri tem, da bi ukrepali in postali organizirani?
6. Kakšnih navad in metod se poslužujejo organizirani ljudje pri obvladovanju papirjev?

Osnova organiziranosti je izdelava akcijskega plana, v katerem razvrstimo aktivnosti po nujnosti in pomembnosti in tako pridobimo potrebne veščine, da upravljamo s seboj in ne s časom. Veliko smo se ukvarjali tudi z matriko razporejanja časa: nujno, ni nujno, pomembno, ni pomembno.

Drugi del delavnice je bil namenjen formiranju in vodenju

tima. Kaj sploh pomeni kratica TEAM (T-ogether, E-verybody, A-chievs, M-ore)? V slovenščini to pomeni: skupaj vsi dosežemo več. Torej je timsko delo oblika aktivnosti, ki jo opravlja skupina ljudi tako, da se delitev dela osnuje na njihovem neposrednem sodelovanju. Timsko delo se rodi, ko jaz nadomestimo z mi! Veliko smo slišali tudi o oblikovanju tima, o vlogi posameznika v timu in izpolnili smo posebno anketo, s katero smo ugotovili, katere naloge bi v timu najbolje opravljali. To nam bo zelo koristilo pri sestavi timov, ki jih bomo formirali za izvedbo določenih projektov v Gozdnem gospodarstvu.

S to delavnico smo tudi praktično pridobili nekatera orodja za naslednje ključne, ki jih v naši firmi že uvajamo, in sicer za K 1 (organiziranje delovnega mesta), K 3 (organiziranje delovnega mesta – timsko delo), K 14 (spodbujanje zaposlenih k izboljšavam), K 15 (širjenje usposobljenosti zaposlenih). V jeseni bomo nadaljevali z delavnico in usposabljanjem zaposlenih, teme pa bodo iz področja medsebojnih odnosov in čustvene inteligence.

(Delno povzeto po gradivu avtorja delavnice g. Franja Trojnarja)

Udeleženci delavnice "Planiranje časa in timsko delo"

Vabilo na srečanje upokojenih koroških gozdarjev

— Predsednik kluba KG Logar Jože —

**Obljuba dela dolg. Vabimo vas na 14. srečanje, da malo pokramljamo o nekdanjih in sedanjih časih ter se povese-
limo, kot je v naši navadi.**

Srečanja so dobrodošla, kar dokazujejo vsakoletne udeležbe, zato jih skušamo tudi obdržati. Na upravnem odboru smo sprejeli, da lokaci-

jo spreminjamo po vaši želji, zato smo se letos odločili za področje Črna – Jazbina, to je 2 kilometra iz Žerjava proti Uršlji gori.

SREČANJE BO 11. AVGUSTA 2006 OB 10. URI.

Za dober prostor in dobro postrežbo bo poskrbljeno. Dan

bomo popestrili s kulturnim programom in glasbo, ki nas bo zabavala do večera. Cene so solidne. Hvala sponzorjem za pomoč, še posebej GG Slovenj Gradec.

Protokol je sledeč:

1. sprejem ob 10. uri
2. malica 10. do 11. ure
3. pozdravni govor ob 11. uri

4. predstavitev gozdarstva Črna ob 11.30. uri
5. kulturni program od 12. do 13. ure
6. kosilo ob 13. uri
7. prosta zabava do večera

Obiskali vas bodo naši terenski poverjeniki. Prijavite se!
VESELIMO SE VAŠE DRUŽBE IN DOBRE VOLJE

Milena Tretjak

**Vsak opis konja se prične z navedbo spola. Pogosto za-
dostuje, če spol določimo
enostavno kot moški ali
ženski, vendar pri obeh spo-
lih poznamo različne izra-
ze za posamezne starostne
kategorije konj. Običajno
govorimo o treh starostnih
obdobjih.**

Prvo obdobje: od rojstva do enega leta starosti

Mlade živali obeh spolov poimenujemo s skupnim izrazom žrebeta. Do odstavitve jim pravimo sesna žrebeta, od odstavitve do dopolnjenega prvega leta starosti pa letniki/letnice oziroma žrebički in žrebičke.

Drugo obdobje: od dopolnjenega prvega leta do plemenske zrelosti

Plemensko zrelost zgodnje-
rele pasme dosežejo v tretjem
letu, kasnozrele pasme konj pa
v četrtem letu starosti.

Živalim obeh spolov v obdobju
od dopolnjenega prvega leta do
starosti, v kateri dosežejo ple-
mensko zrelost, rečemo mladi
konji – lahko so eno-, dvo- ali
triletne.

Tretje obdobje: obdobje ple-
menske zrelosti

Odrasle in spolno zrele živali
moškega ali ženskega spola se
med seboj že na pogled značilno
razlikujejo. Govorimo o spolnih
značilnostih (spolni dimorfizem),
katerih izraženost je še
posebej pomembna pri presoji
oz. ocenjevanju telesnih značil-
nosti in plemenske vrednosti.

Žrebci vseh pasem so v primerjavi s kobilami iste pasme praviloma večjega okvira, čvrstješe konstitucije in živahnjega temperamenta. Glava je krajša in širša, vrat in prsi močnejše omišičene, kosti in sklepi so močnejši. Pri starejših žrebcih se na grebenu vratu prične naglati maščevje, kar še poudari mogočen videz živali. Sekundarni spolni znaki dajo žrebcu značilen žrebčevski videz.

V nasprotju z žrebci so kobile manjšega okvira, nežnejše konstitucije, mehkejših linij glave in telesa nasploh, omišičenost ni tako izrazita. V trup pa so že obilnejše kot moške živali, saj so relativno globlje v prsni, še zlasti pa v srednjem delu trupa, ter širše v križu.

Pri konjih je kastracija (reza-
nje) žrebcev, ki iz kakršnega

koli razloga niso primerni za plemenjake, skorajda pravilo. S tem posegom se poveča uporabna vrednost živali, saj jih lažje obvladamo. Praviloma so v primerjavi z žrebci blagega karakterja in mirnega temperamenta, kar je še posebej očitno v večjih skupinah konj. Nega kastratov in delo z njimi sta enostavnejša in bolj varna. Žrebički, ki so kastrirani v prvem ali drugem letu starosti, z razvojem pridobijo značilen videz. Po kastraciji se zaradi odsotnosti spolnih hormonov, ki se sproščajo iz mod, značilno spremeni intenzivnost rasti posameznih telesnih delov. Posebej značilna je poudarjena rast dolgih, cevastih kosti, tako da so kastrati običajno višji od žrebcev, po svojem videzu pa nekje med žrebci

in kobilami. Če žrebce kastriramo pozno, ko so telesno že bolj ali manj ali celo povsem razviti, se njihov telesni videz kasneje skorajda ne spremeni. Kastrate običajno pojmujejo z izrazom konj.

Pri nekaterih žrebcih obe ali pa le eno, levo ali desno modo, zaostane v trebuhu (običajno se žrebički že rodijo s spuščenicima modoma ali pa se jim spustita v prvih dneh po rojstvu in le izjemoma še kasneje). Take živali se nemoteno razvijajo in so v vsem enake žrebcom z normalno razvitimi spolnimi organi. V primeru, da je zaostalo le eno modo, so tudi normalno plodni, kadar zaostaneta obe, pa so neplodni. Pravimo jim špičaki ali pa tudi mandravci, (kriptorhid - obojestranski špičak, kadar sta zaostali obe modi).

Poletni ekcem pri konjih

Martina Sušec, dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Poletni ekcem je alergijska reakcija na pike različnih vrst insektov (mušice iz družine culicoidov, obadi, klopi). Pojavi se spomladi, že meseca marca, in traja tja do poznega oktobra, odvisno tudi od temperature. Tej bolezni so podvržene predvsem severnoevropske pasme konj – pravijo ji tudi tipična alergija za islandske konje (islandce).

Najbolj pogosto sta prizadeta griva in rep, pa tudi centralni del telesa, predel med zadnjimi nogami in glava. Pojavijo se rumenkasto-sivi madeži, dlaka izpade, konja to zelo srbi, se praska in drgne. Poškodovana koža (včasih že tudi krvave rane) postane vdorno mesto za insekte in bakterije.

Zdravljenje: simptome lahko omilimo, ne moremo pa bole-

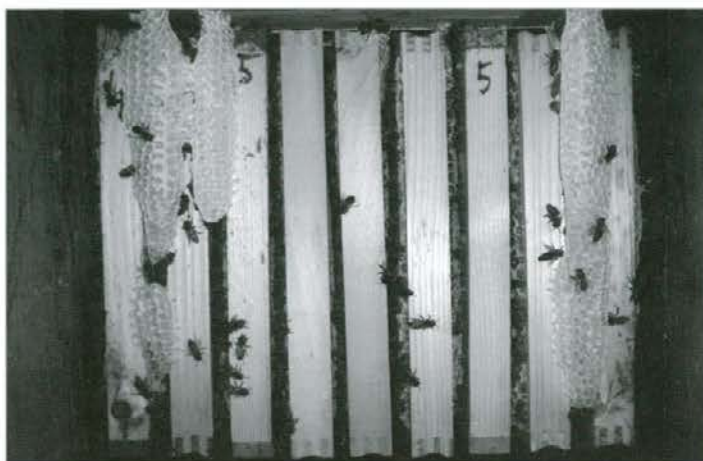
ni povsem pozdraviti. Doktrina meni, da pogoje za ekcem ustvarja več genov. Pri hujši obliki se veterinar odloči za sistemsko zdravljenje s kortizoni in antibiotiki ter lokalno zdravljenje z antiseptičnimi šamponi in kremami, k izboljšanju pogojev pa lahko veliko pripomore lastnik sam. Konju je treba zagotoviti senco in zaščito pred mrčesom; obstajajo

številni preparati za zaščito kože med ježo na naravni bazi, v specializiranih trgovinah pa se lahko dobijo protiekcemski plašči, ki mušicam preprečujejo dostop do konjeve kože in ki se snamejo samo med ježo. Pomembno pa je tudi, da se čez zimo dvignemo konjevo odpornost, in sicer s pravilno prehrano, zasnovano na beljakovinskem minimumu.

Janez Bauer

Vroči poletni dnevi so posušili vse medene vire. Čebele lenarijo okrog čebelnjaka in nimajo prav kaj početi. Za letos so svoje glavno delo opravile in že se pripravljajo na novo leto, ki se za čebelarje prične avgusta.

Glavna čebelja paša v naših krajih je v mesecu juniju. Takrat zamedijo smrekovi gozdovi, zadiši nam lipa, proti koncu meseca se odpirajo kostanjevi cvetovi. Tako lepo to izgleda, da bi imeli kar trikrat polne panje. Narava pa je poskrbela za precej drugačno sliko. V pričetku junija je prav lepo zacve-

V panju je polno medu, treba bo točiti.

krmiti. Vsaka družina mora prejeti od 12 do 15 kg sladkorja, da ji bo zadostoval do aprila prihodnje leto. Za predelavo sladkorne družine uporabimo poletne čebele, ki bodo jeseni pomrle. Čebele, ki se bodo polegale v avgustu in septembru, bodo že zimske čebele. Te čebele so osnova družine za prihodnje leto, zato jih čuvajmo in ne obremenjujmo jih s predelavo sladkorne raztopine. S krmljenjem končajmo najkasneje do prvih septembrskih dni in tako si bomo zagotovili nov rod čebel v prihodnjem letu.

Ko je med v satju zrel, ga čebele pokrijejo z voščenimi pokrovčki. V takem satju je najmanj 2 kg medu.

Satje odpremo s posebnimi vilicami.

Odkrito satje, polno medu, vstavimo v točilo.

tel javor in panji so se hitro polnili. Po dobrem tednu obilne paše pa nas je presenetil hlad in naše čebelice so pojedle, kar so prej prinesle. Marsikdo, ki je točil že prej, je moral sedaj sredi pašne sezone čebele krmiti, saj so bile lačne. Po tej ohladitvi pa se je vreme izboljšalo. Zopet so bili obeti za obilno gozdno medenje. Če pa je bilo prej prehladno, je sedaj nastopila tropska vročina s temperaturami do 33°C. Nad trideset stopinj presahnejo vsi medeni viri in tudi v naše gozdove so čebele zahajale samo zjutraj do devete ure in pa pozno popoldne. Da se ne bi veselili tega medenega pridelka, pa se je pričela medi-

čina, smrekova mana, trditi. In to tako hitro, da se je trdila že v satju. Takega medu ne iztočimo veliko, čeprav je zelo kvaliteten. Ostane v satju, nekateri to satje namakajo in kuhajo žganje. Veliko bolje je take polne sate odstraniti in prihraniti do spomladi za odlično pomladansko dražilno krmljenje. Letošnja letina je bila zopet ena tistih slabših, že tretja zapored.

Kaj ima postoriti čebelar v teh vročih dneh?

Zavedajmo se, da se z avgustom prične novo čebelarsko leto. Po zadnjem točenju čebelje družine očistimo varoje, saj se je ta zajedavec skozi leto namnožil v naših panjih in sedaj je skraj-

ni rok, da pričnemo zmanjševati njegovo število. Naslednja velika naloga je priprava čebeljih družin na zimo. Čeprav so zunaj še vroči avgustovski dnevi, matica že zmanjšuje zaleganje. V panju je veliko poletnih čebel, ki nimajo pravega dela, zato je avgust pravi čas, da našim družinam dopolnimo zimsko zalogo. Najprej iz panja odstranimo ves kristaliziran med, nato pa jih pričnemo

Ko se točilo zavrti, priteče ven zlato rumeni med.

Jelka Sedar

Na kmetiji Ajnžik na Tolstem Vrhu nad Ravnami na Koroškem sta čebelarstvo in čebelnjak del vsakdana. Klasična koroška celkasta kmetija po našem prepričanju mora imeti poleg nujnih gospodarskih poslopij še kozolec, tatrman, lipo in čebelnjak.

Naše pregovorno pridne čebele so pred leti dobile še marljivejše skrbnike. To so čebelarji mojster Franc Panker in čebelarja Marjeta Sušnik in Danilo Paradiž. V skupno zadovoljstvo smo se poenotili v stališčih, da bi čebelarstvo na našem gruntu ne pomenilo zgolj točenja medu, temveč bi ga predstavili v vseh socialno-ekoloških funkcijah. Da čebele zahtevajo ne samo ljubezen,

temveč tudi znanje, na tem mestu ne bomo posebej poudarjali. Postavlja se vprašanje, kako do tega znanja priti.

V letošnjem letu bomo odprli vrata čebelarške šole pod vodstvom mojstra Franca Pankerja in vodje izobraževanja gospoda Antona Grebenška, predstavnika šole Antona Janše pri čebelarški zvezi Slovenije.

V pripravljalnem obdobju smo že lansko leto in tudi letos gostili večje skupine čebelarjev iz Slovenije. Ker smo prepričani zagovorniki odpiranja meja, so nas 18. junija letos obiskali čebelarji navdušenci iz Hrvaške, in sicer iz ČD Nektar iz Krapine - Konjščice. Ker se bo koncept čebelarške šole učno razvojnega središča Koroške

povezoval z avstrijsko Koroško, so na tem enodnevem seminarju sodelovali tudi soustvarjalci iz Podjune.

Čebelarstvo kot del slovenske identitete je lahko na kmetiji

Pri tem se lahko poslužimo primera iz celovito delujoče družine v panju. Dovolj zaloge bo nabrala le tista družina, ki deluje enotno brez nasprotovanj. Veliki sistemi zahte-

zanimiva dopolnilna dejavnost, ki poleg osebnih naporov zahteva finančna vlaganja. V pripravljalni fazi smo se srečali z ne ravno želenimi reakcijami lokalne skupnosti in pristojnih čebelarških povezav. Seveda čebele ne zani- ma ime lastnika, ampak zgolj optimalni pogoji, v katerih nam ponudi obilo zdravja ne samo v obliki medu. Naša naloga je torej dvigniti nivo znanja, kar pomeni prenos izkušenj in raziskovanje. V ta namen bomo morali preseči marsikatero vidne in nevidne ovire, birokratske in človeške.

vajo veliko lojalnost.

Na naši kmetiji se bodo odvijale strokovne ekskurzije in predavanja na poudarkih: tehnologija čebelarjenja, vzreja matic, novosti čebelarjenja v nizko nakladalnih panjih in zametki čebelarškega središča, ki razvija čebelarjenje v plitvem panju glede na razmere v okolju. Koroška ima svojo specifično predalpsko celinsko klimo in je del razvojnega učnega programa šole čebelarjenja Antona Janše. Torej praksa, razlaga, inovacije in praktični del v konkretnem okolju s kranjsko čebelo.

Borza znanja

e-mail: slovenjgradec@borzaznanja.mss.edus.si

**BORZ
ZNANJA**

SLOVENJ GRADEC
tel. 02 88 38 30

Naši člani ponujajo znanja:

- lektoriranja,
- slovensčine,
- izdelovanja nakita,
- šivanja krpank (patchwork),
- pletenja copat iz vrvic,
- vezenja,
- igranja na kitaro in klavir,
- glasbene teorije,
- španščine,
- angleščine in nemščine,
- klekljanja,
- kaligrafije,
- šivanja in krojenja,
- snemanja z video kamero,
- računovodstva,
- fizike in kemije,
- matematike ter
- računalništva in uporabe interneta.

Zakaj ne bi brezplačno postali član Borze znanja Slovenj Gradec tudi vi? Obiščite nas v prostorih Javnega zavoda MO-CIS na Partizanski poti 16 ali nas pokličite na telefonsko številko 02/ 88 46 402. Dejavnost in ponudbo Borze znanja lahko spremljate tudi na naši spletni strani: www.borzaznananja.si.

Jože Potočnik, prof. zgodovine

Pesmi je objavljaval v *Mohorjevem koledarju* in *Kmečkem glasu*. Njegove pesmi so natisnjene v knjižici *Med Pohorjem in Paškim Kozjakom*, v kateri so tudi pesmi Jožeta Tovšaka in Andreje Martinc (2000). Jože Krajnc je svoje prispevke objavljaval tudi v *Viharniku* (Iz zastopnikove popotne torbe - spomini, Prešali smo tovcek, Mislinjski jarek nekoč in danes, Huda luknja nekoč in danes, Reka Mislinja in žage pred vojno, itd.)

Ludvik Mori, nekdanji sodelavec *Viharnika*, je marca 2000 objavil prispevka *Obisk pri Jožetu Krajncu* (jan. 1992) in *Jože Krajnc - 82 let*. S prispevki je sodeloval v knjigi Antona Gričnika *Hvalnica Pohorju*.

Najnovejša Krajnčeva knjiga *Hoja po trnjevih poteh*, kmečka povest v treh delih, je izšla leta 2001.

Jože Krajnc - Ameršek, ljudski pisatelj in pesnik iz Šentilja, je pred desetimi leti obiskal Jožeta Krajnc - Babnika, večdesetletnega navdušenega šentiljskega godbenika, in nastal je zanimiv pogovor, ki ga prvič objavljamo šele ob 100-letnici Babnikove godbe (1906-2006).

Jože Krajnc - Babnikov

Jože Krajnc - Babnik je za ljubiteljsko delo na kulturnem področju, zlasti za dolgoletno

aktivno delo v šentiljski godbi, prejel Bernekerjevo plaketo leta 1985. Podelila mu jo je Občina Slovenj Gradec.

Babnikova godba je ob 90-letnici uspešnega delovanja prejela zlati grb občine Mislinja leta 1997.

Spomini kapelnika Jožeta Krajnc

Stopiti v kmečki dom, ki ga še niso modernizirali, in je še danes prijetno domač, je pravi užitek. Takšen je s svojo notranjščino Babnikov dom v Šentilju. Zdi se ti, da iz vseh sten odmevajo zvoki pihalne godbe z vaj, ki so se tu dolga desetletja vršile vsako nedeljo, kot da so prepojene z melodijami.

Tu je bila leta 1906 rojena pihalna godba, ki jo še danes imenujejo po kmetu Babniku. Tu je kmet Anton Krajnc - Babnik, in po njegovi smrti leta 1960 njegov sin Jože, učil preproste kmečke fante in druge zapletenih umetnosti glasbe. Oba sta bila tudi zanimiva pripovednika dogodkov, oče iz prve svetovne vojne, kjer je bil ranjen, sin pa iz druge v Rusiji. Tudi danes ob srečanjih pripovedujemo dogodke iz teh burnih davnih časov. In te dogodke zna Jože tako ognjevito in živo pripovedovati. Tudi avtor knjige Noč ima svojo moč Anton Gričnik jih je veliko objavil (tudi meni je teh dogodkov za celo knjigo natresel kot iz rokava).

»Kako ste gradili kulturni dom, ko sem jaz tedaj moral k vojakom?« ga vprašam.

»Župnik nam je dal na razpolago močvirje na sicer lepem kraju za gradnjo doma, pa smo poskusili to izsušiti. S Francem Tovšakom - Kralom sva v močvirje zabijala kole in ugotovila, da se pod vodo nahaja trda podlaga. Takoj sva začela kopati jarek, po kateri bi stekla voda po klancu. Pošteno sva se namučila in se potila. To je opazila gospa gostilničarka Splihalova in nama lajšala

delo z zastonj pijačo in jedačo. Ko so se nama pridružili še prostovoljci iz okolice, člani fantovskega odseka, je delo hitro napredovalo in začela se je gradnja s prostovoljnimi delom. Dom je bil dokončan tik pred vojno.« Najbolj pa je Babniku od veselja in ponosa zažarel obraz, ko sem ga vprašal o začetku njegove pihalne godbe. Pogovor o njej je njegova najljubša tema in poleg kmetovanja njegova najljubša dejavnost. Kar razživel se je.

Šentilj

»Ja, glasbene talente mojega očeta je opazil tedanji šolski upravitelj Rozman in ga naučil igrati violino. Oče je nato začel okoli sebe zbirati sosede, ki so si kupili inštrumente, on pa jih je leta 1896 naučil vso tehniko glasbe. Tako je bila rojena pihalna godba in že so prvič zaigrali v bližnji gostilni, nato pa na državnih in cerkvenih slovesnostih, ohceti in tako dalje. Nabralo se je veliko spominov na te nastope. Vse to je prekinila druga svetovna vojna, po njej pa so znova začeli z igranjem, pri tem pa doživeli tudi nekaj razočaranj zaradi igranja na cerkvenih slovesnostih.«

»Pri kulturnem domu si ob slovesnosti osamosvojitve Slovenije še dirigiral godbi in igral na bariton, nato pa si prenehaj. Zakaj?«

»Pojavile so se težave z zobmi. Z zobno protezo se ne da pihati v glasbilo. Kupoval sem lepilo za lepljenje proteze, ki je držalo po več ur in sem lahko še igral. Pozneje je bilo lepilo težko nabaviti in sem moral z igranjem prenehati,« pove z neko otožnostjo in obraz se

mu pomračil.

»Pa kapelnik bi kljub temu še lahko bil naprej,« vztrajam in ne odneham z vprašanji.

»Pojavili so se novi kapelniki in godba v tej sestavi in repertoarju se jim je zdela zastarela, pa so me odžagali.« To pove z bolečino, kot da se za vedno poslavlja od najdražje umrle osebe. Sam pa vrtam dalje: »Kako sta z očetom uspela v glasbi in notah neuke ljudi naučiti umetnosti muziciranja? To je meni že v osnovni šoli delalo težave. Ko so se tudi

ljudje menjavali, umirali, se odseljevali in jih je bilo treba nadomestiti z novimi, je bilo potrebno ponovno učenje. Treba je bilo zagrizene trdne volje, da sta pri tem vztrajala, da je godba žive-la. Danes je učenje otročje lahko napram nekdanj, saj imajo sedanji mladi skoraj vsi glasbene šole. Kar je še starejših, pa itak že znajo.«

»Res je, če bi midva z očetom ne imela tako velikega veselja in trdne volje vztrajati z družino, ki je imela željo hoditi na vaje, bi te godbe seveda že zdavnaj ne bilo več. Občutek, da nekaj uspe, in seveda veliko veselje do glasbe premagata vse težave.«

»Kakšne so note? Ali so za vsak inštrument drugačne?« me zanima.

Tedaj vzame v roke svinčnik in papir in moram se usesti za mizo k njemu. Risati začne znake not in za vsak znak mi razloži, kaj pomeni. Jaz pa se čudim njegovemu znanju in prepričan sem, da bi bil lahko odlični učitelj glasbe na marsikateri glasbeni šoli. Če bi bil še enkrat mlad, bi brez pomisleka šel k njemu v uk. Vem, da si je leta 1985 upravičeno zaslužil Bernekerjevo nagrado. Lahko je sedanji godbi nadaljevati to delo na temeljih njegovega dolgoletnega truda.

»Pa še nekaj me zanima,« ga še nadlegujem z vprašanji, ki so mu očitno všeč. »Pozimi letos je tvoja godba obhajala 90-letnico delovanja. Na VTV Velenje so takrat zgodovino

tvoje ljubljene godbe razlagali drugi. Zakaj te ti novinarji niso obiskali, da bi iz tvojih ust slišali o življenju te dolgoletne glasbene dejavnosti? Ob tem poslušanju sem bil zelo razočaran. In ti znaš tako lepo pripovedovati. Upravičeno bi si to zaslužil glede na tvoje garaško delo.«

Skomigne z rameni: »Niso me obiskali, pač ne vem zakaj.«

Večeri se in on se odpravi v hlev k živini. Ostal je sam in kmetuje s sestro Maro, ki mu ob večjem delu priskoči na pomoč. Tak je naš kapelnik Jože in kmetoval bo še dolgo, kar mu želimo vsi, ki ga poznamo. Čudni pa so časi in novinarji z njimi, ki takšne zaslužne veterane v kulturi kar tako prezrejo. Obisk pri njem je bil prijetno doživetje. Kmet in glasbenik z dušo in telesom – naj bo tako še dolgo vrsto let!

Šentiljska godba

Prva zasedba godbe na lepo nedeljo pri Rozmanu v Šentilju 2. septembra 1906

Franc Krajnc - Bučler, es klarinet; Janez Uršej, b klarinet; Anton Krajnc - Babnik, prva krilovka, ustanovitelj godbe, kapelnik; Ignac Pesjak, es truba oblegat; Ivan Sovič - Vibnar, druga trobenta, Ignac Zaveršnik - Verzelak, tretja trobenta, Jurij Rutnik, f bas, Alojz Černčič - Doberšek, bas helekom.

V sredini stoji Blaž Krajnc, oče Antona Krajnc, ki je za godbo kupil šest instrumentov.

Jože Cesnik - 90 let

Rok Gorenšek

»Otroška leta in mladost je preživel v Podgorju pri Slovenj Gradcu, kjer je bil rejenc pri gostilničarju Rogini, v svojih delovnih in ustvarjalnih letih pa je bival na Ravnah na Koroškem, kjer je bil zaposlen kot mesar, in bil dolga leta direktor tedanjega Trgovskega podjetja Mesnina. Tam si je ustvaril tudi družino. Jesen svojega življenja Jože preživlja kot Hotuljc, saj se je preselil k nam v Kotlje, na Prežihov vrh. Tu sedaj živi v svojem lepo urejenem domu, kjer človek še ne ve, kaj bi bolj občudoval, ali njegovo notranjost ali pa čudovito urejeno okolico: vrt, kjer raste vse in je na mestu vse, kar človek na »stara« leta potrebuje za življenje in razvedrilo.

Toda le težko ga je najti doma, ko pa je naš Joža še vedno aktiven. Odkar se je leta 1976 preselil v Kotlje, že precej let preživlja poletja v Dalmaciji v Filip Jakovu, kjer je upravnik počitniškega doma Lesne iz Slovenj Gradca. Vsi, ki so pre-

živeli svoj dopust pri njem, ga hvalijo in ne morejo pozabiti, kako lepo so se imeli. Ko pa se Jože na jesen vrne domov, je zopet lovec, ribič in še član Avto-moto društva Ravne na Koroškem. Skupaj s svojo ljubljeno ženo Micko, s katero stane ločljiva in še zmeraj zaljubljena drug v drugega, obiskuje prijatelje in znance ter se kot dober občan udeležuje raznih sestankov in prireditev. Jože vsako leto aktivno sodeluje tudi na hotuljskem pustnem karnevalu.

Jožetu Cesniku, ki je postal pravi Hotuljc in dober prijatelj, ob njegovi 70-letnici življenja iz srca želimo vse najboljše, predvsem pa še dolgo življenje in zdravje! Še na mnoga, mnoga zdrava leta, dragi naš Jože!

To sem ti povedal že pred 20 leti, ta spis pa je takrat objavil tudi Viharnik.

Od sirote brez staršev do renjenca pri Rogini, do izučenega mesarja in dolgoletno zelo uspešnega direktorja Trgov-

skega podjetja Mesnina, do lepe hiše na Prežihovem vrhu v Kotljah, kjer kot upokojenec preživlja lepo starost, ga je vodila njegova bogata življenjska pot. Naš Jože ima zelo lepo lastnost, da še tudi sedaj, ko je že dolga leta v pokoju, ni pozabil svojega delovnega kolektiva nekdanje Mesnine. Vsako leto pomaga organizirati srečanje svojih bivših sodelavcev. Srečanja so zelo prijetna in se zmeraj končujejo v zadovoljstvo vseh udeležencev.

Naš, zdaj 90-letni slavjenec je še zmeraj navdušen lovec in ribič. Človek, ki je še vedno tam, kjer potrebujejo njegove velike delovne izkušnje. Lepa hiša, v kateri stanuje s sinom Jožkom, je čudovito urejena znotraj in zunaj. Okrog hiše in v vrtu pa tako kakor pred dvajsetimi leti rastejo in cvetijo rože, vrtnice in vsa zelenjava, potrebna za gospodinjstvo. Kljub sreči, ki ga spremlja, pa je naš Jože pred nekaj leti doživel najhujši udarec v svojem dolgem in lepem življenju. Zaradi boleznj srca

mu je umrla njegova ljubljena žena Micka. Udarec je bil za Jožeta hud, strašen in boleč. Vendar ga je preživel in si počasi opomogel. Misel na ljubljeno ženo Micko ga drži pokonci in mu vsak dan vliva novih moči. Strašne bolečine zaradi izgube ljubljene žene so se umirile in počasi popustile. Naš Pepi si je opomogel, se pomladil in kot slavjenec svojih 90 let dočakal zdrav, vedro razpoložen in dobre volje. Tak, kakršnega smo poznali vsa leta.

Jože Cesnik

Utrinki iz zgodovine občine Mislinja v začetku 20. stoletja

Ob 100-letnici pihalne godbe v Šentilju

Jože Potočnik, prof. zgodovine

Območje sedanje Mestne občine Slovenj Gradec in Občine Mislinja se skoraj ujema z nekdanjim srednjeveškim gospostvom Slovenj Gradec. Slovenjgraško je bila posebna upravna enota (provinca) med Koroško in Štajersko, ki so jo Habsburžani v drugi polovici 14. stoletja podeljevali različnim štajerskim fevdalcem, zato je to ozemlje leta 1407 postalo del Štajerske. (Jože Koropec: *Srednjeveško gospostvo Slovenj Gradec*, ČZN, št.1, 1976)

Kraji v zgornji Mislinjski dolini, Doliško podolje z znamenito Hudo luknjo in kraškimi pojavi ter del Graške Gore, ki spadajo v sedanjo občino Mislinja, so bogati po naravni, zgodovinski in kulturni dediščini. Arheološki ostanki v jamah Hude luknje dokazujejo bivanje ljudi že v starejši kameni dobi. Huda luknja je bila med prvimi slovenskimi jamami, ki so bile odprte za turiste (1895).

Rimska in pozneje srednjeveška cestna povezava med Celjsko in Celovško kotlino sta na območju sedanje mislinjske občine zapustili številne zanimive sledove (Vila rustika v Dovžah in rimski sarkofagi v Završah, gradova Valdek in Irštanj).

Prva cesta skozi Hudo luknjo leta 1829 in železnica ob božiču 1899 sta pospešili hitrejši razvoj v Mislinjski dolini. Najstarejši železarski obrati v dolini so začeli delati v Mislinji leta 1724. Mislinjska železarna, oglarstvo, glažutarstvo (steklarstvo) in furmanstvo so zaposlovali veliko število domačih ljudi in druge, ki so iskali delo.

Artur Perger, deveti lastnik železarne (1899), je dokončno opustil železarstvo in veleposest preusmeril v lesnopredelovalno industrijo. Zgradil je

ozkotirno gozdno železnico v Mislinjski graben in jo pozneje elektrificiral. (Tadej Brate: *Gozdne železnice na Slovenskem*, 1994, Mislinjska gozdna železnica, OŠ Mislinja – Mladi raziskovalci Koroške, *Viharnik* št. 2, 3, 1988)

V začetku 20. stoletja so bile razvite številne obrtne dejavnosti: žage, mlini, čevljarstvo, trgovine, gostilne, krojaštvo in še kaj.

Zanimivo je, da so že leta 1900 ustanovili Posojilnico za slovenjgraški okraj v Št. Ilju pod Turjakom. Pobudnika sta bila župnik Pavel Rath in kmet Blaž Tovšak. Leta 1909 so hranilnico preimenovali v Hranilnico in posojilnico za slovenjgraški okraj v Št. Ilju pod Turjakom. Sedanji živahni kulturni utrip v občini Mislinja ima dolgo in pomembno tradicijo, kar velja tudi za društveno delovanje. Leta 1903 je nastalo gasilsko društvo. To je bil čas, ko je velik požar upepelil Cerkveno ulico (Meškova) in del hiš na glavnem trgu v Slovenj Gradcu.

Gospodarski in družbeni razvoj v zgornjem delu Mislinjske doline v preteklih stoletjih potrjuje, da je bil Šentilj duhovno in kulturno središče. Cerkev sv. Ilije v Šentilju pod Turjakom je omenjena že leta 1296, torej pred 710 leti, sedež duhovnije 1304, vikariatne župnije 1494, samostojna župnija pa 1685. Pripadala pa je pražupniji sv. Pankracija v Starem trgu ne pa pražupniji sv. Martina v Šmartnem pri Slovenj Gradcu.

Prva šolska stavba je bila v Šentilju za župnijsko cerkvijo, hiša, ki je last družine Martinc-Prauhart. Drugo šolsko poslopje je stalo na sedanji lokaciji Pušnikove hiše pri pokopališču. Iz zbornika *170 let šolstva v Mislinji*, ki je izšel leta 2005, spoznamo tudi razvoj šolstva v drugih krajih

mislinjske občine.

Kulturni in družabni utrip so poleg šol bogatile pevske in gledališke skupine. Med te štejemo tudi godbo na pihala v Šentilju.

To je bil čas Avstro-Ogrske, čas političnega okraja Slovenj Gradec, ki je obsegal tri sodne okraje: Slovenj Gradec, Marenberg (Radlje ob Dravi) in Šoštanj. V sodnem okraju Slovenj Gradec je bilo tedaj 16 krajevnih občin, med njimi tudi Mislinja, Št. Ilj pod Turjakom in Št. Vid nad Valdekom. Taka razdelitev občin je trajala do razpada avstro-ogrške države leta 1918.

Navajamo nekaj podatkov za tedanje tri občine, leta 1900.

Občine	vasi	hiše	prebivalci	Nemci
Mislinja	5	286	1802	21
Št. Ilj pod Turjakom	4	171	1101	28
Št. Vid nad Valdekom	2	110	654	0
Skupaj:	11	567	3557	49

V prvi Jugoslaviji so tri imenovane občine združili v občino Mislinja. Od leta 1952 do 1955 je bila v slovenjgraškem okraju tudi občina Mislinja. V skladu z zakonom o ustanovitvi novih občin v Sloveniji se je nova občina Mislinja odcepila od Mestne občine Slovenj Gradec in s 1. januarjem 1995 začela samostojno delovati z novimi občinskimi organi: občinskim svetom in županom. Prvi župan je bil Mirko Grešovnik, drugi, od leta 2002, pa Viktor Robnik.

Ob 100-letnici Babnikove godbe naj opozorim na podatek prof. Alojza Krivograda: Zoizov nečak Anton Bonazza (1785–1853), lastnik mislinjske železarne od 1817, je v prvi polovici 19. stoletja finančno podprl tudi »neko vaško godbo« – glasbeno sku-

pino. Na osnovi tega sklepano, da ima šentiljska godba še starejše korenine.

Velik praznik v Šentilju je bil 22. oktobra 1922. Z Jesenic so z vlakom do Mislinje prišli trije jekleni zvonovi (leta 1917 so za vojne namene iz šentiljske fare odpeljali kar osem zvonov). Bila je nedelja, zbrala se je množica ljudi, vsi praznično oblečeni. Od kolodvora do Šentilja, koder so peljali nove zvonove, so jih pričakali okrašeni mlaji z napisom: »Pozdravljeni v gospodu, apostoli jekleni!« Tudi pred cerkvijo so fantje postavili dva velika mlaja. Zvonove so z navdušenjem pozdravili pri cerkvi sv. Ahaca in pri Rozmanovi kapeli. Na treh

straneh: na Foltanovem griču, pri Ahacu in na Martinovem hribčku so pokali možnarji. V sprevodu pa so bila tudi belo oblečena dekleta in igrala je domača godba. Iz župnijske kronike beremo: »Slavnost je bila izredno lepa, ljudstva ogromno od blizu in daleč. Dasi je bila že pozna jesen, so domača dekleta poskrbela, da je bilo vse v vencih.«

Domača godba na pihala in strelci so v Šentlenartu 27. maja 1936 pozdravili tudi novega bana Dravske banovine dr. Marka Natlačena.

Po osvoboditvi je pihalna godba nastopala ob različnih praznikih, proslavah in prireditvah. Ob 50-letnici Gasilskega društva Mislinja (1903–1953) so v almanahu zapisali: »V veliki paradi od

Stara panorama Šentilja

železniške postaje do gasilskega doma nas je spremljala pihalna godba iz Šentilja.«

Babnikova godba ima 100-letno tradicijo. V njej so igrale številne generacije kmečkih fantov iz Šentilja in okolice. Godba je preživela dve svetovni vojni, dosegla glasbene vzpone in zatišja. Prvi godbeniki so se počasi, a vztrajno učili notnega izvajanja skladb, danes preveva godbo mladost, znanje in glasbena ustvarjalnost. Vežejo jih ljubezen do glasbe, vztrajno delo in tovariško sodelovanje. Njihovi nastopi in koncerti navdušujejo poslušalce doma in v gosteh. Naj bo tako tudi vnaprej!

Viri:

Šentiljska godba, 1933

Stane Berzelak in Karla Zajc Berzelak: *Vodnik po Mislinjski dolini*, 1992.
 Alojz Krivograd: *Prispevek k zgodovini mislinjske železarnice*, Slovenj Gradec in Mislinjska dolina II, 1999.
 O dokumentih mislinjske železarnice, *Viharnik*, april 2004.
 Jože Potočnik: *Prispevek k zgodovini železarnice v Mislinji*, Slovenj Gradec in Mislinjska dolina II, 1999.
 Zgodovinske in kulturne sledi nekdanje mislinjske železarnice, *Viharnik*, februar 2004.
 Tadej Brate: *Gozdne železnice na Slovenskem*, 1994.
170 let šolstva v Mislinji, zbornik, 2005.
Soteska Huda luknja, 1980.
 Glej še druge vire: *Slovenj Gradec in Mislinjska dolina I in II*, 1995 in 1999.
 Iz zbirke prof. Jožeta Potočnika.

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

TRGOVINA

LES

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA

V naši gozdarskih trgovinah Les v Slovenj Gradcu in v Radljah ob Dravi vam nudimo vse, kar potrebujete za delo v gozdu: vse gozdarsko orodje in opremo za posek in spravilo lesa, zaščitna sredstva in oblačila za gozdarje, kosilnice in motorne kose, škarje za živo mejo in vse druge drobne pripomočke za delo v gozdu in doma na vrtu.

**SMO POOBLAŠČEN SERVIS ZA HUSQVARNO,
STIHL IN JONSERED.**

Oglasite se pri nas!

SLOVENJ GRADEC, Cesta na Štibuh 1
Telefon in faks 02/ 88 21 620

RADLJE OB DRAVI (Dvorec), Koroška cesta 68
Telefon in faks 02/88 71 423

V Mislinji so tekmovali gozdni delavci

Franc Jurač

V okviru občinskega praznika občine Mislinja so letos že šestnajstič tekmovali gozdni delavci in krajani. Pomerili so se v

gozdarskih veščinah, med katerimi je bilo tudi letos najbolj zanimivo podiranje na balon. Tu je bil najboljši Rado Timošek

iz Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec. Ostale discipline, v katerih so tekmovali, so bile:

- obračanje letve, montiranje

- in napenjanje verige motorne žage;
- prežagovanje hloda s kombiniranim rezom;

Prežagovanje hloda

Obračanje letve in napenjanje verige

Sodnika Avgust Kunc in Franc Hudrap sta precizno merila.

Posvet v senci

Invalidski pevski zbor Korenine je zapel pred kopo.

Župan občine Mislinja Viktor Robnik in direktor GG Slovenj Gradec, d.d., Silvo Pritrznik sta prižgala kopo.

- natančno zabijanje sekire;
- natančno prežagovanje hlo-
da na podlagi;

- podiranje debla na balon.
- Po tekmovanju sta župan ob-

čine Mislinja Viktor Robnik in
direktor Gozdnega gospodar-
stva Slovenj Gradec Silvo Pri-

tržnik prižgala oglarsko kopo.
S tem so pričeli praznovanje
občinskega praznika v Mislinji.

Podiranje na balon

Še skupinska slika ...

Foto: Miklašič

Pozdravni govor Milana Tretjaka, vodje Ob-
močne enote Zavoda za gozdove Slovenije,
pred prižigom kope.

Franc Jurač

Piknik mislinjskih gozdarjev

Mislinjski gozdarji so tudi letos organizirali piknik in nanj povabili nekdanje sodelavce in člane
svojih družin. Družili so se v gozdarski koči v Komisiji nad Mislinjo. V mislinjskih gozdovih so v
glavnem preživeli ali preživljajo svoja delovna leta.

Franc Blatnik: »V Mislinjo
sem prišel julija 1950
po nalogu takratnega
ministra za gozdarstvo
Jaka Aušiča. Kar nekaj
let sem bil upravitelj
Gozdne uprave Mislinja.
Na začetku službovanja
sem posvetil veliko po-
zornost kadrovanju, saj
ni bilo zadosti primernih
delavcev, da bi lahko
organiziral delo, precej
naporov pa sem vložil v
reševanje njihovih soci-
alnih razmer, predvsem
ureditev stanovanj. Na
ta leta me vežejo lepi
spomini.«

Matej Ogriz:
»Pred šesti-
mi leti sem
prišel med
gozdarje,
kjer je delal
tudi moj
dedek. Delo
v gozdu
opravljam
z velikim
veseljem in
želim, da bo
tako tudi v
bodoče.«

Takole pa so v Mislinji tekmovali kosci. Med njimi se je dobro odrezal tudi župan Viktor Robnik

16. Grajski piknik

V okviru prireditve praznika vaške skupnosti Šmiklavž, so domačini predstavili gledališko igro na prostem »Puščavnikova pot«, ki jo je napisal Maksimilijan Kramljak. Zgodba opisuje resnično osebo puščavnika Valentina, ki je v začetku prejšnjega stoletja nekaj časa živel v ruševinah gradu Vodriž.

60 let LD Gradišče

Lovci LD Gradišče so jubilej proslavili v soboto, 8. julija, na svojem lovskem domu na Gradišču. Zbralo se je veliko lovcev in kmetov, ki sodelujejo z njimi na tem območju. Na prireditvi so najzaslužnejšim podelili priznanja.

Furmani po cest peljajo

Prireditev je bila tudi letos v Podgorju, kjer so domačini prikazali stare običaje, ki v tem kraju še niso šli v pozabo.

Prikaz furmanske vprege

Postavkova dekleta so prikazala posodo, v kateri so nekoč kuhali na kmetih.

Včasih je bila kovaška obrt zelo cenjena, zato so to znanje nekateri ohranili do danes.

Tekst in fotografija: Leopold Korat, župnik

Lani smo začeli z mislijo, da bi obnovili romarsko pot na Uršljo goro in zamisel se je že takrat uresničila, letos pa smo izpolnili še lansko obljubo, da bomo na Goro tudi šli. Zbrali smo se v soboto sredi junija že ob šesti uri zjutraj pri Breznikovi kapeli sredi Podgorja. Tu nas še ni bilo veliko, so se pa med potjo pridružili še nekateri, tako da nas je na Goro prišlo že več. Od kapele do kapele, od križa do križa (petnajst takih znamenj je med potjo). Tu in tam smo obstali, zapeli, poklepetali, zmolili ... Pri znamenju, kjer je »počivala sv. Uršula, ko je šla na Goro stanovat«, smo se usedli in malicali. Ker je bil vroč dan, smo kar malo utrujeni prišli na vrh Gore, a trud in napor sta bila bogato poplačana. V vsej lepoti so cvetele pogačice, murke in še drugo cvetje. To ima v gorah še lepši cvet in lepši duh ... Tudi ljudje so drug do drugega drugačni kot v dolini. Na to temo je bila pri maši, ki jo je daroval župnik iz Podgorja, pridiga. Vsaj nekaj te lepote in božje bližine bi bilo potrebno ponesti

v dolino, v čas, ki ga živimo. Skoraj vsi ga doživljamo kot nekaj hitečega, hrumečega in nemirnega. Gora pa še nosi v sebi mir, tišino, ubranost, lepoto ... potrebno ji je le prisluhniti.

Človek na gori je podoben tistemu Indijancu, ki se je prvič peljal z avtomobilom. Po nekaj kilometrih vožnje je želel izstopiti. Usedel se je na kamen kraj ceste. Spraševali so ga, če mu je slabo, zakaj je izstopil? Pa jim je odgovoril: »Čakam, da me dohiti duša!« Zato je lepo in prav iti v gore.

Po končani maši smo posedeli pred kočo in se potem vrnili v dolino. Bili smo zadovoljni, da nas je Gora sprejela v tako lepem cvetenju. Pa tudi mi smo jo vzeli za svojo nevidno učiteljico. Saj gore molčijo in nam tiho govorijo. Še se bomo podali nanjo. Če ne drugače, pa v mislih. Še posebno takrat, ko bo v dolini »megla«. Odhajali smo na svoje domove z željo, da bi romanje na Goro postalo in ostalo vsem nam v vzpodbudo in našim prednikom v spomin.

Pred zadnjim vzponom

Romarji pred cerkvijo na Uršlji gori

Krajevni praznik vaške skupnosti Pameče

Stanko Hovnik

Krajevni praznik vaške skupnosti Pameče pri Slovenj Gradcu praznujemo v spomin dvanajstim talcem, ustreljenim 11. 7. 1944 v Pamečah. Prireditve so bile od 21. 6. do

25. 6. 2006. Organizirali smo turnir v malem nogometu, srečanje in tekmovanje z diatonično harmoniko za pokal Mislinjske doline, turnir v košarki, proslavo v počastitev

krajevne praznika, memorial Ivana Potočnika, družabno srečanje z ansambлом Toneta Rusa, pohod krajanov k Jesen-

ku, turnir v odbojki na mivki, turnir v badmintonu, ljubitelji kvačkanja in klekljanja pa so pripravili razstavo.

Pri Jesenku je govoril predsednik krajevne organizacije ZZB NOV Pameče.

Polaganje venca na grob dvanajstih talcev v Pamečah

Najpodjetniška skupina mladih podjetnikov Koroške

Franc Jurač

Tik pred koncem šolskega leta je v avli Prve osnovne šole Slovenj Gradec potekalo tekmovanje za najpodjetniško skupino. Na njem se je pomerilo 11 skupin mladih nadobudnih podjetnikov iz koroške regi-

je (skupaj več kot 60 učencev osnovnih šol iz Črne, Mezi- ce, Prevalj, Podgorja, Slovenj Gradca, Šmartnega, Mislinje in Vuzenice), ki so v letošnjem letu obiskovali podjetniško šolo.

Podjetniške šole so letos potekale na 10 osnovnih šolah v koroški regiji. Mladi so skozi igro spoznavali podjetništvo, prilagojeno njihovi starosti. Vsaka od skupin je izdelala krajši poslovni načrt za izbrano podjetniško idejo, večina skupin pa je izbrano idejo tudi izvedla. Na tekmovanju so svoje poslovne načrte in izvedbe podjetniških idej predstavili tričlanski strokovni komisiji, ki so jo sestavljali Viktor Vaupot, Dušanka Kotnik in Albina Haberman. Komisija je že pred tekmovanjem ocenila vse poslovne načrte in izvedbo ideje, na tekmovanju pa je ocenjevala še izvirnost predstavitve in celotni vtis.

Vsi mladi podjetniki so navdušili, najboljši pa so bili:

- 1. nagrado** so osvojili **Kuharski smrčki iz OŠ Franja Goloba Prevalje** z idejo Knjiga receptov: slastne sladice s sladkorjem (mentorica Katarina Žagar);
- 2. nagrado** je prejelo podjetje **Aroma utež d. n. o. iz OŠ Črna na Koroškem** z idejo Igre brez meja in Hawaiian party (mentorica Katarina Žagar);
- 3. nagrado** so prejeli:
  - **Mini podjetniki OŠ Vuzenica** z idejo zabavnih iger (mentorica Maja Mešl) in
  - **Mislinjski peki iz OŠ Mis-**

linja z idejo prodaje kruha (mentorica Veronika Zupanc).

Podjetniške šole in regijsko tekmovanje potekajo v okviru projekta »Podjetnost mladih«, katerega nosilec je Mestna občina Slovenj Gradec, ki projekt sofinancira. Drugi del sredstev prihaja iz neposrednih regionalnih spodbud, **izvajalca projekta pa sta Podjetniški center Slovenj Gradec in Javni zavod Koroško višje in visokošolsko središče.**

Podjetniški center Slovenj Gradec izvaja aktivnosti izvedbe podjetniških delavnic za ciljno skupino od 16 do 30 let in podjetniških šol za osnovnošolce, Koroško višje in visokošolsko središče pa izvaja podporne aktivnosti (organizacija tekmovanj za najpodjetniško skupino mladih podjetnikov, izvedba ekskurzij in javnega foruma na temo Mehanizmi za vzpodbujanje nastanka novih podjetij in širjenje podjetniške kulture v regiji).

Cilji projekta so predvsem širjenje podjetniške kulture med mladimi, prenos osnovnih podjetniških veščin in spretnosti med mlade, spodbujanje potencialnih podjetnikov za iskanje in uresničevanje podjetniških priložnosti ter opogumiti mlade za lastno podjetniško pot in kariero.

S tekmovanja za najpodjetniško skupino – skupinska slika

Nagrajenci četrtnih skupnosti mesta Slovenj Gradec

Stanko Hovnik

Mestna občina Slovenj Gradec je 1. 6. 2006 v Kulturnem domu Slovenj Gradec priredila slovesnost ob prazniku četrtnih skupnosti mesta: Center, Legen-mesto, Polje, Štibuh in Stari trg-mesto.

Nagrajence je pozdravil župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar, se jim zahvalil za agilno delo v četrtni skupnosti, jim čestital in podelil zaslužna priznanja.

Andrej Stradovnik, predsednik društva invalidov Slovenj Gradec, je prejel priznanje za nesebično delo na področju pomoči invalidom naše občine. Posebno skrb posveča invalidom s

Dobitniki priznanj z leve proti desni: Andrej Stradovnik, Frančiška Šumečnik, Heda Praprotnik, dr. Ljuba Gangl Žvikart, za športno društvo Boris Razgoršek, zadaj stoji župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar.

težko telesno okvaro. Skupaj s sodelavci jih obišče ob novem letu in jim s prijazno besedo lepša dan. Mnogim starejšim in osamljenim someščanom pomaga pri vsakdanjih težavah, jim priskrbi, če je potrebno, vsak dan topli obrok hrane in kar je najpomembnejše, nudi jim prijateljsko besedo in jim na ta način prežene tesnobo osamljenosti.

Frančiški Šumečnik je bilo podeljeno priznanje za zgledno pedagoško delo, s katerim si je pridobila naziv mentorica in kasneje naziv svetovalka. Je dejavna v izvršnem odboru medicinskih sester, babic in

zdravstvenih tehnikov Slovenj Gradec, na Zdravstveni šoli pa ob svojem rednem delu že 24 let volontersko vodi krožek Rdečega križa, v katerega se vsako leto vključi večje število dijakov. Kot mentorica skupaj z dijaki pripravlja javne razstave v šoli, ob Tednu rdečega križa aktivno sodeluje z zanimivi projektnimi nalogami (npr. teden boja proti alkoholu, drogam in cigaretam, aidsu, ob dnevu zdravja, dnevu prostovoljstva in še bi naštevali). Zelo je aktivna pri RK, kjer sodeluje na različnih področjih in organizira krvodajalske akcije.

Nagrajenka Heda Praprotnik, novinarka Koroškega radia Slovenj Gradec, je smisel za pisano besedo združila s poklicnim delom. Kot novinarka se je, poleg rednega dnevnega, poročevalskega in uredniškega dela, lotevala različnih zvrsti ter ustvarjala tudi razvedrilne in zabavne oddaje. Za radio je pisala humoreske in glose, objavljala je tudi v tednikih Pavliha, Naš čas in v tabloidu Kaj. S stalnimi rubrikami – z letno kroniko, s horoskopom in karikaturnimi – je sodelovala (in še sodeluje) pri šaljivem časopisu Kurent v Starem trgu, kjer je bila dva-

najst let odgovorna urednica. Za delo na mnogih področjih v svojem mestu je dobila razna priznanja. Za mesto Slovenj Gradec pa je ponovno veliko storila z izdajo knjige Smeh in jok v enem košu, kjer je v devetindvajsetih zgodbah iz mladosti zapisala za nas in zanamce dragocene spomine o življenju in posameznih usodah ljudi iz povsem drugačnega sveta naše polpretekle zgodovine.

Dr. Ljuba Gangl - Žvikart že od leta 1995 sodeluje v različnih preventivnih aktivnostih, ki jih je izvaja Policijska postaja Slovenj Gradec v različnih sre-

dinah. Skupaj s strokovnjaki socialnih ustanov, šol, policije in Karitas aktivno sodeluje pri organizaciji okroglih miz na temo zasvojenosti mladih z različnimi vrstami drog, preprečevanju uživanja prepovedanih drog ter osveščanju učencev, dijakov kot tudi njihovih staršev. Ljuba Gangl - Žvikart ima ogromno zaslug pri ustanovitvi Društva obolelih za celiakijo (precej razširjena alergija na žitarice) in je njegov strokovni vodja. To pa pomeni številna predavanja o širši javnosti manj znani bolezni v mnogih bolnišnicah po vsej Sloveniji.

Pohod po poteh XIV divizije

— Tekst (po zapisku Stanke Tamše) in fotografija: Stanko Hovnik

Območno združenje ZB NOV Slovenj Gradec in taborniki rodu Severni kurir so 24. in 25. junija 2006 organizirali dvodnevni pohod po poteh XIV divizije. Namen pohoda je bil predvsem prenesti izročila in tradicije narodnoosvobodilnega boja na mlajšo generacijo.

Pohod smo začeli v Spodnjem Doliču pri spomeniku preboja štirih bataljonov XIV. divizije na Pohorje in pot nadaljevali do Pake, kjer smo se ustavili pri spomeniku padlim dvanajstim borcem XIV. divizije, ki so jih napadli Nemci po preboju. Med potjo smo ugibali, kako težka je bila ta pot za partizane, saj so v zelo mrzlih dneh morali poleg streliva in opreme nositi še ranjence. S Pake smo se spustili v Mislinjo, si ogledali spomenika v Šentilju in v Dovžah, spominsko znamenje za kurirski postaji TV-31 S in vojaško kurirsko postajo 1-8 v Razborci; žal so jo pred kratkim neznanči poškodovali. Pot smo nadaljevali do spomenika na Zakrški seči v Golavabuki, kjer je grobišče sedmih borcev Pohorske brigade in XIV. divizije. Pot nas je peljala mimo kmeta Turičnika, kjer so se v času vojne veliko zadrževale partizanske brigade in štab IV. operativne cone. Tu so bili večkrat boji, Nemci so bili poraženi, zato so se maščevali, požgali domačijo, družino pa selili v razna taborišča.

Ob poti na lovsko kočjo na Gola-

vabuki smo si postavili tabor. Ta dan smo prehodili 21 km s 1200 metri višinske razlike. Skupaj s postanki pri spomenikih smo hodili 12 ur.

Zvečer nas je obiskal Stanko Hovnik, ki je bil v času vojne kurir na tem področju, in sicer na kurirski postaji 1-8, katera je delovala na domačiji pri Reku. Iz knjige, ki jo je napisal, Pohorske poti 1941-45, da ne bi pozabili, je prebral nekaj zanimivih dogodkov, katere je doživel pri opravljanju kurirskih dolžnosti.

Nazadnje je prebral pesem Kurir Stane. Vsi pohodniki smo ga z navdušenju poslušali. Obiskali so nas podžupan mestne občine Slovenj Gradec Jurij Šumečnik in nekaj članov naše organizacije ter nas obdarovali z osvežujočo pijačo, pecivom in kavo. Ob tabornem ognju smo zapeli nekaj partizanskih pesmi in legli k počitku.

Zjutraj smo pospravili tabor in nadaljevali pot do Pavčkovih bolnišnic – Trška gora. Tu so nas z aplavzom pozdravili borci

in člani naše organizacije. Mag. Marjan Linasi iz Koroškega pokrajinskega muzeja Slovenj Gradec nam je eno uro pripovedoval o XIV. diviziji in Pavčkovih bolnišnicah.

Dvodnevni pohod je bil končan z dogovorom, da bo čez leto dni udeležba še večja.

Pohod sta organizirala starešina tabornikov rodu Severni kurir Mirko Vodovnik in tajnica Območnega združenja ZZB NOV Slovenj Gradec Stanka Tamše. Organizatorjema čestitke!

Taborniki rodu Severni kurir na pohodu

Tri stoletja lekarne Slovenj Gradec

Stanko Hovnik

Tri stoletja lekarne Slovenj Gradec so praznovali 15. 6. 2006 v atriju stavbe na Glavnem trgu 28.

Direktorica Koroških lekarn Irena Pušnik

Lekarna Slovenj Gradec je daleč najstarejša lekarna na območju današnje Koroške. Ustanovljena je bila leta 1706 z namenom, da se uredi in opravlja lekarniška dejavnost, in sicer po zaslugi številnih lekarnarjev, ki so izpolnjevali svoje osnovno poslanstvo – preskrbo prebivalcev z zdravili.

Še v začetku 18. stoletja so bili

Slovenjgradčani in okoličani za ohranitev svojega zdravja odvisni le od zeliščarjev, pomanjkljivo šolanih zdravilcev in t. i. kopališčarjev (iz nem. Bader: ranocelniki in padarji, ki so skrbeli za higieno, pripravljali pa so tudi razna zdravila in oskrbovali poškodbe). Najzgodnejšo omembo pravega lekarnarja v mestu v svoji Zgodovini štajerskih lekarn iz leta 1931 omenja Norbert Schniderschitsch: neki

sem verodostojen. Zanesljivejši je podatek zgodovinarja Ambroža Schilicha, da je lekarnar Antonius Wessler svojo lekarno v Slovenj Gradcu odprl leta 1706.

Leta 1779 je zaradi slabih zdravstvenih razmer lekarno v Slovenj Gradcu ustanovil okrožni fizik (zdravnik) iz Celja dr. Franc Wildmayersfeld. V njej je nastavil izučenega pomočnika, ki pa je prišel navzkriž z mestnimi zdravniki, saj

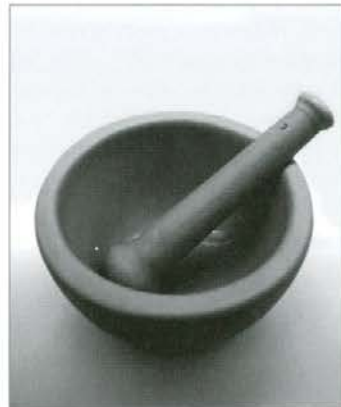

Udeleženci proslave ob tristoletnici lekarne Slovenj Gradec

Wessler, lekarnar, naj bi kot slovenjgraški meščan prisegel leta 1705, vendar vir ni pov-

naj bi si vzel prevelika pooblastila. Leta 1794 je slovenjgraško lekarno prevzel Andrej

Koch, a tudi ta je bil v sporih z lokalnimi fiziki. Kochov naslednik Anton Gerk se je priženil v znano slovenjgraško meščansko družino Sartori.

Po nenadni Gerkovi smrti se je vdova Marija, rojena Sartori, leta 1802 vnovič poročila z Jožefom Kalligaritschem, prvim iz znamenite družine slovenjgraških lekarnarjev.

Po drugi svetovni vojni se je v svojo lekarno vrnil Jovan, po letu 1949 pa jo je predal državi.

Leta 1968 sta se združili lekarni v Slovenj Gradcu in Dravogradu. 1981. leta je nastala organizacijska enota Koroške lekarne, ki je danes javni zavod, deluje pa na območju dvanajstih koroških lekarn.

Jezikovne drobtinice: Stena

Marta Krejan, prof.

Takšen je naslov knjige, ki jo je Tone Svetina posvetil Jožu Čopu, slovenskemu alpinistu, gorskemu vodniku in reševalcu, Klementu Jugu ter vsem ostalim, ki so v severni steni Triglava iskali sanje in našli smrt.

Nihče, ki ima rad hribe (ali pa zgolj rad bere), ne bo razočaran, če bo knjigo vzel v roke. Tega ne trdim le zaradi svoje lastne navdušenosti nad gorami, knjiga namreč govori tudi o takih in drugačnih ljubeznih, nenavadnih ljudeh, o svojevrstni borbi za domovino ... Da se ne bi vsak mesec utruja-

li s slovničnimi in podobnimi pravili, vam bom tokrat predstavila citata iz *Stene* in s tem morda koga spodbudila, da bo pri »nabavi« počitniškega branjca s police vzel tudi to knjigo.

»Zdaj je spoznal, da se dvema ljubicama hkrati ne da ustreči. Stena in ona – obe skupaj sta preveč zahtevni ... Jedek dvom je prihajal vanj in se razraščal v strupeno zel. Nedavno je neko nevihtno noč bedel in razčlenjeval svoje odnose z njo s hladnim razumom, kot urar razdere uro in jo potem pazljivo sestavlja, da bi odkril

svojo napako. On ljubi steno bolj kakor Milko. Morda ona to sluti in ne pokaže. Želi pa si imeti vsega zase. Zato ga sedaj zapušča, da bi ga bolj priklenila. Morda ga izziva? Ali ni to prastara ženska zvijača? Kdo ve? Naj bo kakorkoli, on ljubi Milko tako, da mu je potrebna skoraj prav toliko kot gore ...« (Svetina 1975: 100)

»Kaj pa je spet v Vratih? je vprašal Derezo, ki ga je čakal, da bi skupaj poiskala po obratih še nekaj plezalcev. 'Oskrbnik Torkar je sporočil, da je minilo že tri dni, odkar

se doktor Jug ni vrnil iz Severne stene.'

Jožu se je zvrtilo. Stisnilo ga je v grlu.

'Klement da bi padel? To je pa nemogoče! Morda je obtičal kje v steni, tako kot Sloki, pa ne more ne naprej ne nazaj ... Saj je že nekaj tednov vsak dan v skalah, preizkušen in utrjen kot malokdo!« (Svetina 1975: 181)

Literatura
Svetina, Tone, 1975: *Stena*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Stanko Hovnik

Koncert orkestrov in pedagogov Glasbene šole Slovenj Gradec

Glasbeni pedagogi z gosti ZUŠ iz češkega Krumlova so 1. 6. 2006 nastopili v Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec. Poslušali smo Godalni orkester GŠ Slovenj Gradec z dirigentom Brankom Čepinom, pedagoge GŠ Slovenj Gradec in pedagoge ŽUŠ Český Krumlov, Harmonikarski orkester GŠ Slovenj Gradec, ki ga je vodila dirigentka Branka Kašnik, in Pihalni orkester GŠ Slovenj Gradec z dirigentom Martinom Šmonom.

Godalni orkester Glasbene šole Slovenj Gradec z dirigentom Brankom Čepinom

Diplomski koncert flavtistke Ane Zajc

Flavtistka Ana Zajc, za klavirjem Nino Verboten

V Glasbeni šoli Huga Wolfa Slovenj Gradec se je 6. junija 2006 z diplomskim koncertom predstavila flavtistka Ana Zajc z gostjo Tatjano Brinovec.

Ana Zajc, rojena 9. 7. 1982 v Slovenj Gradcu, je nižjo glasbeno šolo končala v rojstnem kraju, srednjo glasbeno šolo pa je obiskovala v Velenju v razredu profesorice Karoline Šantl Zupan, pri kateri letos končuje četrti letnik Akademije za glasbo v Ljubljani.

Redno se udeležuje poletnih šol in seminarjev za flavto, letos kot študentka

na izmenjavi na Finskem. Koncertirala je samostojno, v različnih komornih zasedbah, simfoničnem in pihalnem orkestru v Lahtiju, v Stockholmu pa je sodelovala z Jerico Bukovec in pevskim zborom Taby Kammark. Že več let igra v Pihalnem orkestru Slovenj Gradec ter v pihalnem orkestru Akademije za glasbo in se vključuje v različne komorne zasedbe.

Na poletni šoli Loca Musica 2005 je bila normirana za nagrado Loca Musica za najboljši nastop ter izjemni talent.

Diplomski koncert Aleša Logarja

Ob klavirski spremljavi Stefana Schona je imel saksofonist Aleš Logar 14. junija 2006 v dvorani Glasbene šole Slovenj Gradec diplomski koncert (mentor prof. mag. Oto Vrhovnik).

Aleš Logar, rojen 17. februarja 1983 v Slovenj Gradcu, je pri osmih letih začel obiskovati glasbeno šolo, kjer se je pri dirigentu Slovenjgraškega pihalnega orkestra Petru Waltlu učil saksofon. Po treh letih je šolanje nadaljeval pri prof. Matjažu Isaku. Leta 2002 je zaključil Glasbeno gimnazijo v Velenju in učenje nadaljeval

pri prof. Otu Vrhovniku na Dunajski univerzi za glasbo, ki jo obiskuje že četrto leto.

Med študijem se je udeleževal različnih seminarjev pri naslednjih učiteljih: prof. Matjažu Drevenšku, Dejanu Presičku, Dragu Sremrcu in Goranu Marčepu na mednarodnem srečanju saksofonistov v Sloveniji (Nova Gorica, Krško). Na mednarodnem seminarju glasbe v Benidormu v Španiji je bil pri prof. Claudeu Delangu (Francija) in prof. Ericu Devallonu. Veliko je koncertiral s saksofonskimi kvarteti doma in v tujini (Avstrija, Hr-

vaška, Kitajska). Je štipendist akademskega slikarja Karla asociacije Ustanova fundacija

Pečka.

Saksofonist

Obnova kapelice v Bukovju

Janez Jurič – Vančy

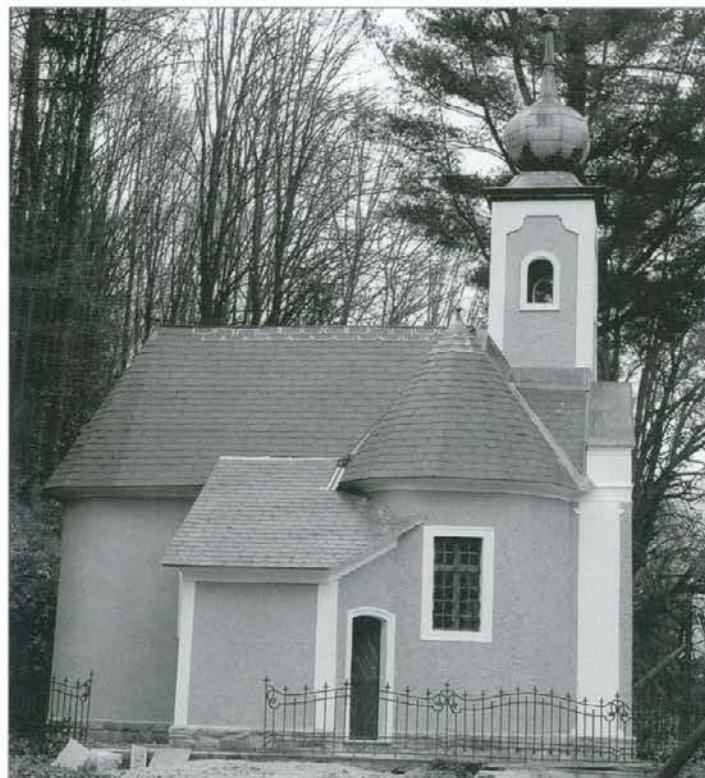
Na desni strani ob reki Dravi nad železnico od Dravograda proti Trbonjam je nekoč v strmi pečini nad cesto ležal grad Pukštanj. O mogočnosti tega gradu, ki je bil v davni preteklosti požgan, danes pričajo le še razvaline in nekaj kamnitih ostankov. Graščak si je pod njim dal sezidati lep baročni dvorec. Njegovo delo je dokončal baron Kometar, ki je tam živel do svoje smrti do leta 1925. Dvorec je prišel v last bivše Jugoslavije, nato pa so ga prodali privatnim lastnikom.

Pred nemško okupacijo Jugoslavije je dvorec uporabljala avstro-ogrška vojska, med vojno pa nemška vojska. Po drugi svetovni vojni je jugoslovanska oblast dvorec nacionalizirala in vanj so nastanili vojsko JNA. Vojski je dvorec Bukovje služil za štab graničarjev (od Maribora do Logarske doline). Tik pred osamosvojitvijo Slovenije so dvorec temeljito obnovili, tako je postal pravi biser našega kraja Bukovje. Po osamosvojitvi Slovenije gradič uporablja Slovenska vojska oz. Ministrstvo za obrambo.

Ob cesti od Dravograda do gradiča je dal verjetno že graščak zasaditi lipov drevored, katerega posamezni primerki kljubujejo zobu časa še danes. Vmes nekako na pol poti med Dravogradom in gradom pa je dal sezidati cerkvico, ki jo je poimenoval Kapelica Marije sedem žalosti. V njej se je po pripovedovanju starih ljudi vršilo bogoslužje enkrat letno nekako na jesen, baje da je bilo zelo ve-

ličastno in praznično za kraj. Drugače pa je kapelica služila kot grobnica za Pukštajnske velikaše. V njej je tudi pokopan oziroma je dom zadnjega počitka gospoda barona in družine Kometar.

Prav te grobnice pod kapelico pa so bile povod za večkratno vandalsko vlamljanje. A ker vlomilci v grobnicah po svojih pričakovanjih niso našli zlata, so se potem znašali nad inventarjem kapelice, kar jim je pa takratna oblast velikodušno dopuščala. Tako sčasoma v kapelici ni ostalo več nič vrednega razen morda treh nagrobnih

plošč, vzdanih in opremljenih z grbi pokojnikov. Zob časa je pa tudi dodobra načel kritino

na cerkvici, ki je vsled tega še bolj propadala. Najbolj pa je bila poškodovana med vojno za osamosvojitve Slovenije.

Krajani Bukovja smo na sestanku z županjo občine Dravograd g. Marjano Cigala dali pobudo za sanacijo tega lepega sakralnega spomenika, mimo katerega poteka mednarodna Evropska kolesarska pot. In res se je pričela adaptacija. Na pobudo županje so se najprej zagotovila sredstva za obnovo ostrejša in kritine, nato pa že letos obnova zunanjšega ometa. Dela so po javnem razpisu in pod budnim vodstvom spo-

pa g. Pokeržnik. Sanacija je doslej stala okoli deset milijonov tolarjev. Ostalo je še nekaj predvidenih del, nekaj popravil tlaka in zidov v notranjosti cerkvice, sam dostop in ureditev okolice in naprava novih vhodnih vrat. Vsa sredstva je prispevala občina Dravograd. Tako je obnovljena kapelica zopet pridobila podobo nekdanje lepote in kot taka priča o odličnem okusu graditeljev. Pustolovci, ki se z otovorjenimi kolesi pripeljejo mimo, se ob kapelici skoraj vsi ustavljajo in jo fotografirajo.

Krajani Bukovja smo ponosni na naš kraj in našo kapelico. Najbližji sosed g. Maks Klemenčič je še pred preimenoivanjem našega zaselka (iz Otiškega Vrha v Bukovje) na pročelje svoje stanovanjske hiše, ki nosi naslov Bukovje 1, izdelal velik kovinski grb gradu Pukštajnskega.

Še posebej pa smo hvaležni naši županji ge. Marjani Cigala, da nam je v naši želji prisluhnila. Letos otvoritev obnovitvenih del še posebej lepo sovпада s 15-letnico osamosvojitve Slovenije, saj smo krajani Bukovja v teh časih močno okusili agresijo JLA, ki je prav v dvorcu Bukovja imela svoj vojaški štab. Ko bodo dela res popolnoma končana, pa bodo na vrsti kulturniki, da bodo tako kapelici kot dvorcu v Bukovju dali novo vsebino. Kolesarjem, ki se peljejo mimo po Evropski kolesarski stezi, pa obnovljeni in vzdrževani objekti govorijo sami zase: tu živi rod, ki spoštuje kulturo in umetnost nekdanjih rodov.

meniškega varstva izvajali domači obrtniki. Tesarska dela je opravil g. Verko, zidarska dela

Dom starostnikov v Slovenj Gradcu

Stanko Hovnik

Prizadevanja Mestne uprave Slovenj Gradec za pridobitev koncesij za izgradnjo doma starostnikov v Slovenj Gradcu so stara že več let. Mestna občina Slovenj Gradec bo tako ustanovila družbo, ki bo dom

zgradila. Dom bo deloval kot enota Koroškega doma starostnikov Črneče in bo najverjetneje najemnik. Ponujal bo vse storitve od zdravniške oskrbe, prehrane in pralnice, kar bo pocenilo stroške za

oskrbovance, saj bosta imela doma skupno vodstvo in službe. Po predvidevanjih mestnih oblasti bodo za gradnjo potrebovali 700 milijonov tolarjev. Za to vsoto se bo nova nastala družba zadolžila, 20

milijonov tolarjev pa so že namenili za izdelavo projektov. Investicija se bo predvidoma povrnila v 20 letih, nato bo stavba v lasti občine.

Milena J. Cigler

Kot urednica naše revije tu in tam naložim nalogo svojim dopisovalcem: »Pojdite tja in tja in opišite ta in ta problem, ta ali oni veseli dogodek.

Tako sem naložila dvema svojima dopisovalkama, da obiščeta kakšnega lastnika obore za divje svinje, ker sem izvedela, da tudi to obstaja. Stvar sta vzeli sila resno in tule imam kup kartic, ki mi jih pošiljata s terena:

Draga Ida,

Danes je ponedeljek. Voziva se iz Mislinje nazaj proti domu. Da, tako daleč sva že bili z najinim jugom, ko naju ustavijo policaji in nič ni pomagalo: našteji so dvanajst prekrškov. Pobrli so nama tablice z avta in avto obrnili nazaj proti Dra- vogradu.

Draga Ida,

torek je in avto nama popravljajo kar v Mislinji, da prihraniva stroške vlečne službe. Če sva iskreni, sva ga peljali kar na odpad in sedaj greva po drug avto, ki stoji doma. Na

poti domov občudujeva konjiče, ki se pasejo v ogradah, najlepši pa so žrebički, ki ležijo ali stojijo pri mamah. Če bi ne našli nikjer divjih svinj, ali lahko piševa o teh konjih?

Draga Ida,

sreda je in napredujema iz Mislinje proti Velenju. Martina panda je v redu, le ležaj tako »ruži«, da ne rabiva radia. Stvarnika prosiva, da bi avto in midve vzdržali do Velenja, ker sva se spomnili, da sva lačni in bi kar omedleli od lakote, če bi sedajle obtičali na cesti.

Draga Ida!

Danes je četrtek, večer je in prispeli sva do nečesa, kar bi naj predstavljalo ograjo obore. Ker naju dohiteva noč, hitiva iskat teren, kjer bova postavili šotor za najine zdelane okončine.

Šotor postaviva na en dva tri in ponoči po številnih intervencijah ugotoviva, da leživa ob mravljišču.

Po nenadni plohi ugotoviva še, da šotor pušča in da sva pustili

okna avtomobila odprta in se je avto končno umil tudi odznotraj.

Po cca 160 pikih mravelj in še več od komarjev, sva spakirali že ob treh zjutraj. Za slovo pogledava čez ograjo nečesa, kar bi naj bila obora in zagledava veliko parov oči, ki se svetijo v temi, in ogromna rogovja, ki se zapletajo v mrežo ograje.

»Ali so svinje rogate?« se vprašava. »Niso!« Torej greva naprej! Zmerom naprej in zmerom veselo, takšno je najino geslo. Tele jelenje krave ali kravji jeleni naj se pa pasejo, če hočejo.

Pograbiva vse dele šotora in sedeva na mokre sedeže, da sva v hipu budni, Večje bede še ne vem.

Draga Ida!

Noč od treh naprej na petek je v celoti bedna. Ker so ponoči vse obore enake, se utaboriva pod nekim kozolcem ob glavni cesti. Kljub zemljevidu ne veva, kje sva. Jaz ležim na paleti, Marta pa pod traktorjem. V hipu potoneva v spanec,

ampak vrag ima mlade to noč. Pri neki hiši na drugi strani ceste prične lajati pes. Na balkonu hiše stopi neki moški in vpraša: »Kdo je?« »Midve,« se oglasiva. »Kdo vidve?« Midve, iz Črne!« »Kakšne Črne?!«

»Iz Črne na Koroškem!«

»Aha! Žena, pokliči policijo! Dve sta tu, ki sta ušli iz Zavoda!«

Praden bi temu cepcu dopovedali, kako primitiven je, sva se ročno spravili v avto in se odpeljali naprej.

Ker se rahlo dani, pogledava na zemljevid: Žiče! »Kaaaaa-aaaaaaaj???« Lahko greva prespat v kartuzijo! Se hecava, ko pa ne jemljejo žensk!

Draga Ida!

Ker se nama zdi, da obore za divje svinje ne bova našli, ti pošiljava sliko prašiča iz živalskega vrta. Če imaš kakšno boljše, nama to vrni, ker je povezana še z eno dogodivščino, ko sva ob pol petih zjutraj prilomastili v živalski vrt.

Zoran Rožič, koroški likovnik

Viktor Levovnik

Koroški likovniki so letos razstavljali v prostorih upravne enote Dravograd. Med njimi je svoja dela prikazal tudi umetnik Zoran Rožič. Povedal mi je: »Rojen sem leta 1964 v Slovenj Gradcu. Že v osnovni šoli sem zelo rad risal, kar so opazili moji učitelji in me pri tem spodbujali. V nadaljnjem rednem šolanju se sicer nisem usmeril v slikarstvo, saj je v tem poklicu kruh težko prislužiti. Tudi kemija me je zanimala, zato sem se potem zaposlil v kemičnem laboratoriju v železarni na Ravnah, sedaj pa delam v Leku na Prevaljah. Pozneje sem iskal stik z umetniki, akademiki, ki so mi svetovali in bili moji mentorji, posebej želim omeniti Slavka Korena, prof. Ervina Kralja in Vinka Železnikarja. Imel sem že kar nekaj razstav.«

Zoran Rožič zna opazovati naravo in jo tudi naslikati. Rad hodi v planine in gore, kjer najde motive in barvne strukture za svoja umetniška dela, hkrati pa uresničuje svoje poslanstvo kot planinski vodnik.

Želimo mu, da bi izpod njegovih rok prišlo še veliko lepih umetniških del.

Zoran Rožič v svojem ateljeju

Mladinski astronomski raziskovalni tabor – MART

Nataša Konečnik Vidmar

Slovensko astronomsko društvo in Astronomsko društvo Orion organizirata mladinski astronomski raziskovalni tabor, ki bo potekal na Partizanskem domu na Kopah od 21. 7. do 30. 7. 2006. Tabor je primeren za mlade, ki si želijo spoznati astronomijo, astrofotografijo,

astrofiziko, meteorje in komete, se družiti z vrstniki, podnevi spati in ponoči bedeti. Cena tabora je 30.000 tolarjev. Več informacij dobite na www.uad.si in www.orion-drustvo.si ali na elektronskem naslovu mart2006@gmail.com.

Srečanje z Rimljani

Nataša Konečnik Vidmar

KUD Ksaver Meško Sele – Vrhe pri Slovenj Gradcu vabi vse pohodnike in ljubitelje zgodovinskih dogodkov na srečanje z Rimljani. Zbirališče bo v soboto, 29. julija 2006, ob 11. uri pri piceriji Saloon na Vrhah. Pridružili se boste lahko rimski karavani, s katero se boste skozi Sele, mimo selskih znamenitostih, podali do rimskega vojaškega tabora.

Po končanem kulturno-zgodovinskem programu se boste lahko preizkusili v starih rimskih veščinah in igrah. Ob malce drugačni glasbi bodo selski staroselci nudili tudi degustacijo posebne hrane iz krušne peči in pijače. Pridite in se pustite presenetiti. V primeru dežja bo prireditev predstavljena na nedeljo.

Nov portal v MKC Slovenj Gradec

Nataša Konečnik Vidmar

Nucam.info je nov multimedijki kulturno informacijski portal, ki od začetka leta 2006 deluje v okviru Mladinskega kulturnega centra Slovenj Gradec. Nastal je s podporo Ministrstva RS za kulturo, povezuje pa še 15 podobnih portalov ostalih multimedijških centrov po vsej Sloveniji, ki skupaj tvorijo nacionalno informacijsko mrežo. www.nucam.info ponuja hiter in enostaven dostop do kulturnih in drugih informacij, hitro, enostavno ter brezplačno oglaševanje dogodkov, prireditev in storitev ter kulturno in drugo ponudbo celotne koroške regije, zbra-

no na enem mestu. Prav tako portal ponuja neomejeno in brezplačno objavo dogodkov, programov in storitev, brezplačno predstavitveno stran na in enostavno objavo zelenih informacij (vse podatke, ki bi jih radi objavili na spletnem portalu nucam.info, pošljite na elektronski naslov nucam.info@gmail.com in v najkrajšem možnem času bodo prek portala dosegli širši javnosti).

Dodatne informacije o portalu so na voljo na e-naslovu mladinski.center@siol.net ali na telefonski številki 02 88 29 585.

Če imaš kaj povedati, nariši

Nataša Konečnik Vidmar

Združenje ustvarjalnih ljudi na področju kulture, Valvasorjeva 26 iz Maribora, razpisuje od 19. 6. 2006 do 19. 8. 2006 natečaj za izbor likovnih predlog za tiskanje dveh poštne kartice. Natečaj bo potekal v skladu s pravilnikom, ki je objavljen na www.zulk.si (likovna, projekti). K prijavi vabijo vse ustvarjalce, ki bi s svojim delom želeli aktivno sodelovati oziroma nastopiti pred širšo javnostjo in s tem sooblikovati odnos družbe do ustvarjalnosti kot bistvene vrednote posameznika. Natečaj je anonimen in odprt za vse zainteresirane. V letu 2006 bodo

natisnili dva motiva, vsakega v nakladi 1000 kosov, ki ju bodo predstavili slovenski javnosti in nagradili s 23.000 tolarji. Posamezni motiv bo tudi osnova za reklamni spot. Natečaj tako zagotavlja tudi promocijo izbranih avtorjev. Namen akcije je posameznike in družbo opozoriti na to, da je ustvarjalnost svobodna, brezmejna, radostna, povezujoča, človekova potreba in hkrati nujno gibalno razvoja družbe. Vse dodatne informacije dobite na telefonski številki 02 252 12 57 ali na elektronskem naslovu zulk@zulk.si.

Festival narodnozabavne glasbe na Graški gori

Nataša Konečnik Vidmar

Kulturno društvo Graška gora v sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Slovenj Gradec in Šaleške doline, Mestno občino Velenje in Slovenj Gradec ter občino Mislinja vabi v nedeljo, 20. avgusta, ob 14. uri na športno igrišče na Graški gori,

kjer bo potekal tradicionalni 31. festival narodnozabavne glasbe. V tekmovalnem delu bo sodelovalo 20 domačih ansamblov in 4 tuje glasbene zasedbe. Vabljeni vsi ljubitelji narodnozabavne glasbe! Vstopnina bo 1000 tolarjev.

Razstava fotografij v knjižnici Radlje

Nataša Konečnik Vidmar

V knjižnici Radlje je od sobote, 8. julija, od 9. ure dalje na ogled postavljena razstava fotografij in eksponatov, ki predstavljajo pomemben segment iz naše

gospodarske preteklosti: stare žage, mlinci, tradicija kovaštva in podobno. Gradivo je zbral in uredil Kristl Valtl. Razstava bo na ogled do 31. avgusta 2006.

Praznovanje farnega patrona ali lepa nedelja

Rudi Rebernik

V mesecu juliju marsikje praznujejo lepo nedeljo. Tudi na Razborju, kjer je farni zavetnik sveti Danijel, praznujemo ta dan, 21. julij, in sicer v nedeljo, ki je temu datumu najbližja.

To je bil slovesen dan za celo faro. Tisti čas je bila po hribovskih domačijah že tudi končana košnja in ponekod so bila zrela tudi že ozimna žita. Nekoč je bila lepa nedelja nekakšen zaključek težkih poletnih del in vsak se je na ta dan rad udeležil teh slavnosti, posebno gospodarji in gospodinje, da so se pogovorili o vseh dogodkih in težavah kmečkega življenja.

Spominjam se, kako smo praznovali lepo nedeljo v moji mladosti in šolskih letih malo pred vojno. Takrat smo se morali navadno vsi šolarji pod vodstvom učitelja udeležiti procesije in maše. Najbolj me je vedno prevzelo lepo petje razborških cerkvenih pevcev, ki jih je učil takratni organist ali mežnar v Razborju.

Nekoč so bili na vsaki fari poklicni organisti, ki so bili zadolženi za učenje in vzgojo novih mladih pevcev ter so skrbeli za pevske vaje, posebno ko se je približeval kak praznik – kot na primer praznovanje svetega Danijela.

Najboljši organist in pevodja v Razborju je bil v mojih časih gospod Jože Lesjak. Doma je bil iz Šmihela in je k nam prišel okoli leta 1938 ter

ostal, dokler ga niso leta 1944 Nemci aretirali in odpeljali v koncentracijsko taborišče, kjer je ostal do konca vojne.

Danes se vsi ti cerkveni prazniki praznujejo enako redno in enako pobožno kot v tistih časih, pa vendar je velika razlika. Že sama podoba kraja se je močno spremenila. Koder so nekdanj potekale ozke kmečke poti in kolovozi, so danes lepo speljane ceste, da lahko skoraj vsak prebivalec Razborja pride

z avtom do svojega doma.

Na cerkvenem prostoru pred cerkvijo ali na sejmišču, kjer so se včasih pred mašo zbirali farani, je bilo vedno zelo pestro in glasno. Tam, kjer je nekdanj stala velika »farovška« kašča, polna žita in drugih kmečkih pridelkov, so se vedno zbirali kmečki gospodarji. Na sredi sejmišča so se zbirale matere in gospodinje, fantje na desni prednji strani mežnarije, dekleta pa pri kapelici ob vходу v cerkev. Tu so se potem po maši

pogovarjali ter si izmenjali novice, ki so se jim nabrale med tednom. Ponavadi so potem tak pogovor nadaljevali še v spremstvu mož in fantov v prijazni gostilni pri Pečolarju. Danes tako vzdušje ni več isto, ker je na cerkvenem sejmišču parkirni prostor za avtomobile, s katerimi se Razborčani pripeljejo k sveti maši, po maši in po kratkem pogovoru pa se spet usedejo v avtomobile in gredo domov na potreben nedeljski počitek.

V spomin na god sv. Danijela, razborškega farnega patrona, ali lepo nedeljo objavljam sliko razborških deklet z župnikom Jožetom Topliškom, ko so leta 1950 za lepo nedeljo krasile cerkev in kapelice, koder se je odvijala procesija.

Foto: Razborški fotograf amater Matevž Jelen

Anton Breznik iz Ihana, 1881–1949

Milena J. Cigler

Za tem suhoparnim naslovom se skriva zanimiva oseba. Ampak ker je kovačeva kobila običajno bosa, sem se obravnave te zanimive osebnosti, mojega rojaka iz vasice Ihan pri Domžalah, lotila šele zdaj, v zrelih letih.

Na A. Breznika sem postala pozorna v TV oddaji Večerni gost. Gost večera je bil Jože Toporišič. In prav on mi je vzbudil radovednost, kdo je bil A. Breznik. Bil je župnik, rojen Ihanke Navzarjevi mami. In služboval kot župnik v škofjeloškem področju, v Postojni in v Ihanu.

Vpisal je teologijo in jezikoslovje, iz otroških let pa sem si iz osnovnošolske snovi zapomnila, da je napisal slovnico slovenskega jezika.

In še pri nečem, pri brskanju po Štreklovi knjigi ljudskih pesmi, sem pogosto zasledila njegovo ime. Bil je strasten zbiralec teh pesmi. Za zbirko Karla Štrekla jih je prispeval 300, napisanih v ihanskem, škofjeloškem in postojnskem narečju. Kjer je pač služil. In ker v naključja ne verjamem, sem v Štreklu v začetku iskala pesmi, ki bi jih naj oddal

Franjo Malgaj, tudi strasten zbiralec ljudskih pesmi, vendar tega podatka zaenkrat ne morem ne potrditi ne zanikati. Kot rečeno, pa sem naletela na Breznika oz. njegove pripetke. Zraven pesmi je celo pisalo, katera vaščanka je tisto pesem pela in najbolj sem si zapomnila Štučkovo Trezo. Bil je bolj šibkega zdravja, vendar je z vztrajnim delom uspel pisati, učiti slovenščino na škofjski klasični gimnaziji v Šentvidu in zbirati ljudsko blago ter pri vsem tem še župnikovati. Bil je vnet zagovornik uporabe slovenskih izrazov, kjer je bil na voljo tudi hrvaški izraz. Slovenski pisatelji tiste dobe so se s spoštovanjem uklanjali njegovemu mnenju in ga spraševali za nasvete ter jih upoštevali pri literarnih delih. Izpisala sem si nekaj takih izrazov, ki so zanimivi še danes – levo slovanski, desno

slovenski izraz:

Pristanem na kaj	privolim
Sestati se	sniti se
Neuk človek	neveden človek
Veščina	spretnost
Jadikovati	tožiti, tarnati
Označen	zaznamovan
Znak	znamenje

Dr. Anton Breznik je bil torej mož, vreden, da ga spozna koroška oz. slovenska javnost in da upošteva njegove napotke pri pisanju slovenščine. Večino njegovih del imajo v Knjižnici dr. Franca Sušnika na Ravnah. Napisal je 12 knjig. Ihanci so mu šele pred kratkim postavili spomenik pred Navzarjevo hišo, kjer je bila doma njegova mama. Lahko si ga ogleda vsak, ki se pelje po obvoznici za Ljubljano, to je skozi Vir, Prelog, Ihan, Dol, Podgorico in Šentjakob. Spomenik stoji v sredini vasi nasproti stare šolske zgradbe ter v bližini večje vaške kapelice.

Viharnik

izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC, D. D.

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Prižrnik

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik,
Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

idejna zasnova, grafično
oblikovanje in priprava za tisk:
Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o.
Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:

Ida Robnik

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarifne številke 3).

Ko zvečer zaspimo,
v deželo sanj odhitimo
in zdravimo proč
zidat noč.

Zidamo jo s spanjem,
z globokim smrčanjem,
s sanjami o princeskah in
graščakah,
o čarovnicah in pomorščakah,
o punčkah in tovnjakih
in otroškem igrišču,

o frnikolah in lutkovnem
gledališču.

Zidamo jo jezdeč po vesolju,
z nabiranjem jagod po polju.
Nekatere med nami luna nosi
in hodijo po ograji bosih.
Druge spet tlačijo strašne
more,
lovijo jih pošasti do zore.

Zidamo jo v ladji domišljije,

Zidamo noč

živimo na kratko v deželi, ki
ni je,
včasih zidamo noč pojoč.
Noč spretno niti prede in tke
in tako vse do jutra gre.
Ta čudni nočni gradbincev,
tkalec,
sanjač in pravljic zvesti bralec
zjutraj, ko se zbudi iz sanj,
spet začne zidati dan.

Sandra Panić, 4. d

V spomin

*Hiša naša sedaj je prazna,
ko Tebe več med nami ni,
a misli naše so tam gori,
kjer lučka večno Ti gori.*

7. junija je minilo leto dni, odkar nas je za vedno zapustil **Štefan Golob**, p. d. Janšk iz Koprivne. Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate sveče, prinašate cvetje ter stojite ob njegovem grobu.

Janškovi

V spomin

*Ptice v gozdovih še vedno pojo,
rože na tratih še vedno cveto.
Vse je isto, vse dehti,
a prazni so dnevi, odkar te več ni.*

21. julija mineva pet let, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Simon Knez, p. d. Kernikov oče z Gradišča (*1930 +2003).

Hvala vsem, ki se ga radi spominjate in z lepo mislijo stojite ob njegovem grobu.

Njegovi: žena Marija ter hčerka Anica z družino

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedija in brata

Antona Tasiča
S Kozjaka 3 b pri Mislinji

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremljali na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter svete maše. Hvala vsem sosedom,

posebno pa družinama Šibanc in Slatinšek. Hvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice ter zdravstvenemu osebju Zdravstvenega doma Velenje. Hvala patronažni sestri Majdi Zajc za lajšanje bolečin v zadnjih trenutkih. Hvala častni straži rudnika Velenje, govornikoma za izrečene besede slovesa, gospodu župniku Mirku Horvatu za pogrebni obred, Pastoralnemu svetu, pevcem za zapete žalostinke med mašo zadušnico in pred odprtim grobom, Pihalni godbi rudnika lignita Velenje, godbeniku za odigrano Tišino ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika za pogrebni obred.

Žalujoci: žena Fanika, hčerka Suzana z možem Rajkom, vnukinja Klara, brat Franc in sestra Dragica

V spomin

Minilo je eno leto, kar nas je zapustila naša draga žena, mama, babica, prababica in sestra

Angela Čevnik,
po domače Žvikartova Gelca z Legna.

Spomin nanjo je močan, kot da je še vedno med nami. Hvala vsem, ki obiskujete njen grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi njeni

Pšeničnik Mihael

★1934

†2006

V četrtek, 27. aprila, smo izvedeli kruto resnico, da Mihija ni več med nami.

*Prazen dom in dvorišče,
naše oko zaman te išče.*

*Ni več tvojega smehljaja, utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas.*

*Bolečino se da skriti,
le tebe, dragi Mihi,
nihče ne more nadomestiti.*

Naše življenje je kot štirje letni časi – pomlad, poletje, jesen, zima. Pomlad Mihijevega življenja se je začela leta 1934 na Libeliški gori pri Škorleju. V družini je bilo 5 otrok, 4 sinovi in hčerka. Mihi je bil najmlajši. Ni se zibal v zibelki, njegova zibelka so bile zare, brazde, odori. Peklo ga je sonce, močil ga je dež, ko ga je skrbna mati nosila s seboj na polje. Osnovno šolo je obiskoval v Libeličah, svoje otroštvo pa je preživel v družbi svojih bratov in sestre, s katerimi je delil lepe in tudi manj lepe družinske trenutke. Že v rani mladosti je bil pastirček in prijati je moral tudi za vsa trda kmečka opravila. Komaj trinajstletnemu dečku je umrl oče, ravno takrat, ko je najbolj potreboval njegovo pomoč in ljubezen.

Kljub trdemu delu na kmetiji je zrasel v krepkega mladeniča. Odslužil je vojaščino. Bratje in sestra so si ustvarili družine in se odselili, Mihiju pa sta se, kljub temu da je Škorlejeva kmetija rezala le skromen kos kruha, zemlja in domačija vtisnili globoko v srce. Ostal jima je zvest do zadnjega koraka. Človeku pravijo, da mu je življenjska pot usojena in da mora po njej kot črta na dlani, ki nikoli ni ravna in gladka ...

Prišlo je njegovo poletje. Vedno bolj si je želel toplega družinskega zavetja in prisluhnil je srcu, ki se je ogrelo za Kovčnikovo Micko, s katero sta si ustvarila družino. V sadu njune ljubezni so se rodile štiri hčerke: Štefka, Marjana, Ivanka in Mihaela. Ker je bila Škorlejeva kmetija preskromna, se je zaposlil v Železarni Ravne. Kot dobremu in vestnemu delavcu mu je železarna črpala njegove moči in znojne kaplje, a je vseeno hodil v službo in se rad vračal domov, kjer so ga čakale ljubeča žena, hčerke in obilica kmečkega dela. Bili so srečna družina. Hčerke sta vzgajala v delovne in poštene ljudi. Ustvarile so si družine in tri so odšle na svoje, Štefka pa je z družino ostala na kmetiji. Mladim naslednikom je Mihi ves čas pomagal obnavljati domačijo in opravljati vsakodnevna kmečka opravila. Postal je dedek štirim vnukom, dvema vnukinjama in pravnuku.

Miha pa je bil po naravi tih, skromen, z lepim značajem. Vsakemu je rad pomagal pri vseh delih. Bil je poln dobrot in plemenit. Imel je lep odnos do človeka, narave in okolja, zato so ga imeli ljudje radi.

Kaj hitro je prišla jesen njegovega življenja. Leta 1994 je neizprosna smrt iz njegove sredine iztrgala ženo, mamo, babico. Kot da so se takrat nad Mihom zgrnili temni oblaki, ki se nikoli več niso razpršili. Rana se nikoli ni zacelila, jesen njegovega življenja pa je postajala še bolj kruta, ko ga je začela mučiti tudi bolezen. Kljub temu je še poln optimizma in načrtov 2. aprila odšel v slovenjegraško bolnišnico, da mu pozdravijo bolezenske težave.

A prišla je zima. Po neuspešni operaciji se mu je stanje vedno bolj slabšalo. V četrtek zvečer je odšel v globoko spanje, za vedno zapustil hčerke Štefko, Marjano, Ivanko in Mihaelo z družinami, sosede, sorodnike, prijatelje ... Odšel je tja, kjer ni bolečin, trpljenja in ne vrnitve. Libeliški zvonovi so zajokali in oznanili Mihijevevu rojstnemu kraju, da mu pojejo zadnje slovo.

*Sedaj nikoli sonce te ne zbudi,
nikoli več, konec je vseh skrbi.
Kjer koli si, naj Angel te čuva,
kjer koli si, nate bomo mislili vsi.*

Iskrene sožalje vsem, ki ste ga imeli radi.

Antonija Čevnik

Franc Jurač

Pod Najevsko lipo smo letos pričakovali posebej veliko število državnikov in obiskovalcev, saj je bila petnajsta obletnica prvega srečanja v novi državi Sloveniji. Državniki so prišli, med njimi je bil tudi letos osrednji govornik Lojze Petrlje, evropski poslanec, obiskovalcev pa je bilo v primerjavi s prejšnjimi leti malo.

Prebivalci Koroške se tudi tako pokazali nezadovoljstvo ob izbiri izdelovalca oklopnih vozil za slovensko vojsko, nazorno pa so izrazili protest s panoji in zastavami pred spomenikom v Črni in ob govorniškem odru pod lipo. Sicer pa je bilo prijetno, za kar je v veliki meri zaslužno lepo vreme. Prirediteljica občina

Črna se je tudi tokrat potrudila; lahko smo si ogledali starokoroški kmečki običaj štehanje in izbiro štehanjskega mojstra. Tega so izbirale »koroške dečve«, ki imajo pri tem svoja merila. Štehanjski mojster ni nujno tisti fant, ki najbolj udarja po sodu in razbije venca ali nabere največ obročev med jahanjem konja brez

sedla, ampak se lahko odločijo tudi po merilu dobrega izgleda. Letos so izbrale Simona Kralja s Plata nad Mežico. Zapeli so tudi pevci iz Črne in s Prevalj, slovenska vojska pa je tudi letos predstavila terensko oklopno vozilo in pripravila pasulj za obiskovalce.

Štehanjske »dečve« so izbirale.

Počitek po napornem vzponu s kolesi.

Štehanjski »pobi« po končanem tekmovanju

Protestni panoji v Črni pred spomenikom

Župan občine Črna Jana Janez Švab je izrekel dobrodošlico vsem, ki so prišli pod lipo kramljat z državniki.

Lojze Petrlje je obudil spomin na prvo srečanje pod lipo pred petnajstimi leti.

Obiskovalci so z zanimanjem prisluhnili govornikom.

ZM PRIZMA
FlexPension **Plus**

naložbeno življenjsko
zavarovanje
s kapitalsko garancijo
Prednost več

**GARANTIRAMO
GLAVNICO
in že
DOSEŽEN DONOS**

Omejena emisija!
samo do
20. 8. 2006 pri
ZAVAROVALNICI MARIBOR

080 19 20
www.ZMprizma.si

17,13%

Zavarovalnica Maribor d.d., PE Podružnica Slovenj Gradec, Francetova c. 7, 2380 Slovenj Gradec

Državniki pod Najevsko lipo

